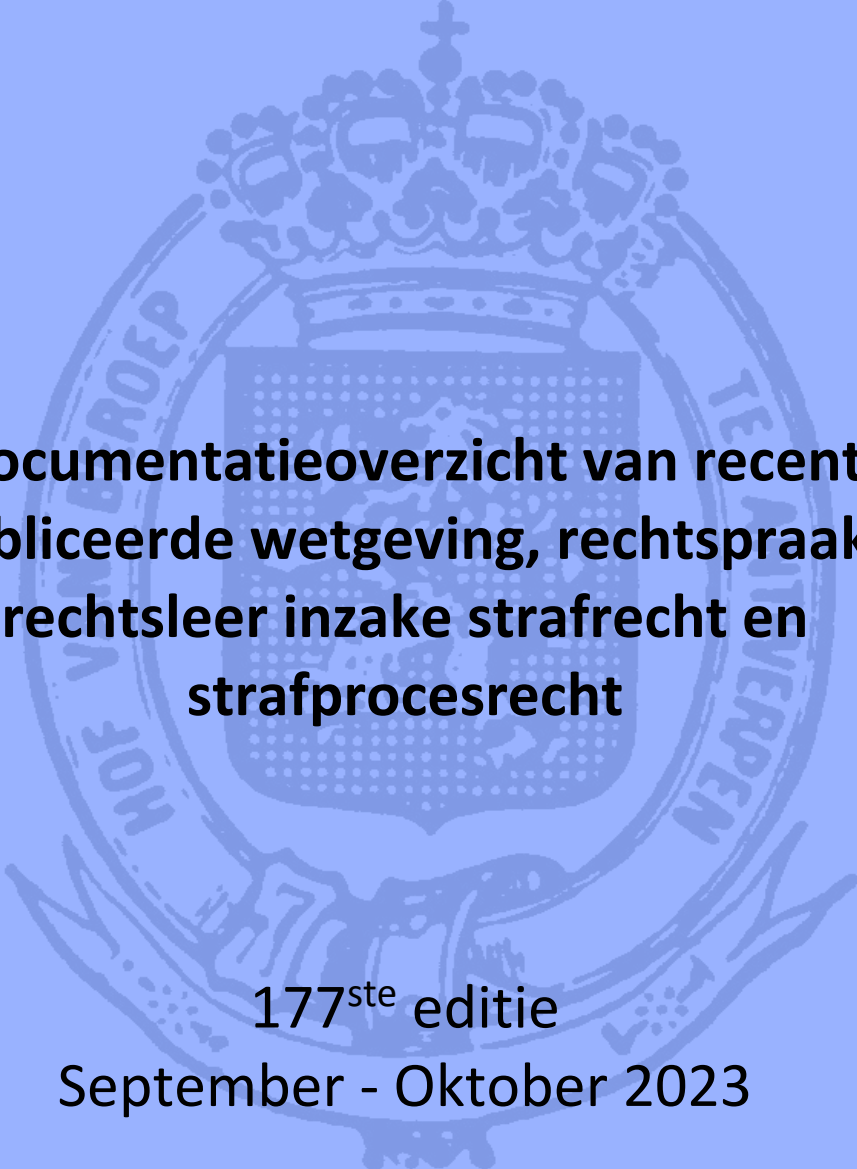

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

174ste editie
Februari - Maart 2023

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2022 - 2023 – Editie 174

Editie afgesloten op: 31 maart 2023

Publicatiedatum: 31 maart 2023

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	11
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	11
---	-----------

1.2. EUROPESE REGELGEVING	11
--	-----------

Tweede aanvullend protocol van 12 mei 2022 bij het Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken, inzake nauwere samenwerking en verstrekking van elektronisch bewijsmateriaal, *P.B.L.* 28 februari 2023..... 11

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	11
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	11
---	-----------

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3134/001..... 12

Wetsvoorstel tot verbetering van de strafrechtspleging door bij het aantekenen van hoger beroep de verplichting van keuze van woonplaats in België in te voeren, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3165/001. 12

Wetsontwerp houdende de oprichting, de opdrachten en de samenstelling van een nationaal drugscommissariaat, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3215/001. 13

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek voor wat de regeling inzake noodweer betreft en tot invoering van de algemene schulduitsluitingsgrond “noodweerecces”, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3251/001. 13

2. RECHTSPRAAK	13
-----------------------------	-----------

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	13
---	-----------

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS	13
--	-----------

EHRM 23 juni 2022 (Rouillan tegen Frankrijk), www.hudoc.echr.coe.int .....

Trefwoorden: Vrijheid van meningsuiting – Art. 10 EVRM – Aanzetten tot terrorisme – Strafbaarheid – Straf..... 14

EHRM 10 januari 2023 (Safssafi tegen Nederland), www.hudoc.echr.coe.int .....

Trefwoorden: Getuigen – Horen van - Geen mogelijkheid tot horen van getuigen - Recht op eerlijk proces – Schending artikel 6 EVRM..... 14

EHRM 10 januari 2023 (Caliskan tegen Nederland), www.hudoc.echr.coe.int .....

Trefwoorden: Getuigen – Horen van - Geen mogelijkheid tot horen van getuigen - Recht op eerlijk proces – Schending artikel 6 EVRM..... 15

EHRM 12 januari 2023 (Potoczka en Adamco tegen Slowakije), www.hudoc.echr.coe.int ....

Trefwoorden: Het niet motiveren van een bevel tot het af luisteren van telefoons leidt tot een schending van het EVRM - Artikel 8 EVRM - Artikel 13 EVRM 15

2.3. HOF VAN JUSTITIE	16
------------------------------------	-----------

Hof van Justitie 12 januari 2023 (C-583/22), www.curia.europa.eu .....

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/675/JBZ – Artikel 3, lid 1 – Beginsel van gelijkstelling

van eerdere in andere lidstaten uitgesproken veroordelingen – Verplichting om aan deze veroordelingen rechtsgevolgen te verbinden die gelijkwaardig zijn aan die welke aan eerdere veroordelingen in de lidstaat zelf zijn verbonden – Nationale voorschriften betreffende het achteraf vaststellen van een totaalstraf – Meerdere strafbare feiten – Vaststelling van een totaalstraf – Maximum van vijftien jaar voor tijdelijke vrijheidsstraffen – Artikel 3, lid 5 – Uitzondering – Strafbaar feit dat is gepleegd voordat de veroordelingen in de andere lidstaat zijn uitgesproken of ten uitvoer zijn gelegd	16
Hof van Justitie 26 januari 2023 (C-205/21), www.eur-lex.europa.eu	17
Trefwoorden: Duidelijk onderscheid tussen persoonsgegevens van verschillende categorieën personen – Artikel 8 – Rechtmatigheid van de verwerking – Artikel 10 – Omzetting – Verwerking van biometrische en genetische gegevens – Begrip ‚bij het lidstatelijke recht toegestane verwerking’ – Begrip ‚strikte noodzakelijkheid’ – Beoordelingsbevoegdheid – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 7, 8, 47, 48 en 52 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vermoeden van onschuld – Beperking – Ambtshalve vervolgbaar en opzettelijk gepleegd strafbaar feit – In verdenking gestelde personen – Verzameling van fotografische en vingerafdrukgegevens met het oog op de registratie ervan en afname van biologische monsters met het oog op het aanmaken van een DNA-profiel – Procedure waarbij de gegevens onder dwang worden verzameld – Systematisch karakter van de gegevensverzameling.....	18
Prejudiciële verwijzing – Bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens – Richtlijn (EU) 2016/680 – Artikel 4, lid 1, onder a) tot en met c) – Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens – Doelbinding – Minimale gegevensverwerking – Artikel 6, onder a).....	18
Hof van Justitie (Grote Kamer) 31 januari 2023 (C-158/21), www.curia.europa.eu	19
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Procedures van overlevering tussen de lidstaten – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Bevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op toegang tot een gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld – Mogelijkheid om ten aanzien van dezelfde persoon een nieuw Europees aanhoudingsbevel uit te vaardigen	19
Hof van Justitie 2 februari 2023 (C-806/21), www.curia.europa.eu	23
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Drugsprecursoren – Kaderbesluit 2004/757/JBZ – Artikel 2, lid 1, onder d) – Persoon die betrokken is bij het vervoer en de distributie van precursoren die worden gebruikt voor de illegale productie of vervaardiging van drugs – Verordening (EG) nr. 273/2004 – Geregistreerde stoffen – Artikel 2 – Begrip ‚marktaandeel’ – Artikel 8, lid 1 – Voorvallen die erop kunnen wijzen dat geregistreerde stoffen wellicht worden misbruikt voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen of psychotrope stoffen – Verplichting tot kennisgeving van deze voorvallen – Begrip ‚voorval’ – Strekking	23
Hof van Justitie 16 februari 2023 (C-349/21), www.curia.europa.eu	24
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Telecommunicatiesector – Verwerking van persoonsgegevens en bescherming van de persoonlijke levenssfeer – Richtlijn 2002/58/EG – Artikel 15, lid 1 – Beperking van de vertrouwelijkheid van elektronische communicatie – Rechterlijke beslissing waarbij machtiging wordt verleend tot het onderscheppen, opnemen en opslaan van telefoongesprekken van personen die worden verdacht van het plegen van een ernstig, opzettelijk gepleegd strafbaar feit – Praktijk waarbij de beslissing wordt opgesteld volgens een vooraf opgestelde standaardtekst die geen geïndividualiseerde motivering bevat – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Motiveringsplicht	24
2.4. HOF VAN CASSATIE	25
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	25
Hof van Cassatie 30 juni 2020 (P.20.0310.N), <i>RW 2022-23</i> , afl. 28.	26
Trefwoorden: 1. Bewijs – Strafzaken – Proces-verbaal – Bijzondere bewijswaarde – Persoonlijk door de verbalisant binnen de perken van zijn bevoegdheid gedane zintuiglijke vaststellingen betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden – Juridische gevolgtrekking – 2. Dronkenschap – Wegverkeer – Bewijs van de staat van dronkenschap – Vaststellingen in een proces-verbaal met bijzondere bewijswaarde.....	26

Hof van Cassatie 21 april 2020 (P.20.0035.N), RW 2022-23, afl. 24.....	26
Trefwoorden: Seksueel strafrecht – Verkrachting – Verkrachting van een meerderjarige – Gecorrectionaliseerd misdrijf – Maximumstraf.....	
Hof van Cassatie 3 november 2020 (P.20.0672.N), www.juportal.be	26
Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg.....	
2. Misdrijf – Deelneming - Voorafgaande toezegging tot medewerking aan een misdrijf - Niet honorering van de toezegging - Draagwijdte - Gevolg.....	
Hof van Cassatie 3 november 2020 (P.20.0674.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: 1. Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte – Gevolg.....	
2. Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische aangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Draagwijdte - Gevolg	
Hof van Cassatie 16 december 2020 (P.20.0660.F), www.juportal.be	28
Trefwoorden: Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Mededeling van een afschrift van het betekeningsexploot aan de raadsman van beklaagde - Draagwijdte	
Hof van Cassatie 27 januari 2021 (P.20.1213.F), www.juportal.be	29
Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag.....	
Hof van Cassatie 10 maart 2021 (P.21.0026.F), www.juportal.be	29
Trefwoorden: Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste.....	
Hof van Cassatie 10 maart 2021 (P.20.1295.F), www.juportal.be	29
Trefwoorden: 1. Uitoefening van de strafvordering - Openbaar ministerie - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis – Gevolg.....	
2. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Toepassingsvoorwaarden	
3. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Uitsluiting - Voorwaarde	
4. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Complex misdrijf	
5. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Valsheid en gebruik van valse stukken - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid - Gevolg	
6. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Oplichting en verduistering.....	
Hof van Cassatie 14 september 2021 (P.21.0530.N), www.juportal.be	31
Trefwoorden: Straf – Motivering – Persoonlijkheid van de dader – Feiten die als een misdrijf kunnen worden omschreven – Vermoeden van onschuld – Rechten van de Mens – Vermoeden van onschuld – Motivering van de straf – Verwijzing naar feiten die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd	
Hof van Cassatie 13 september 2022 (P.22.0602.N), RW 2022-23, afl. 24.....	31
Trefwoorden: Taalgebruik – Gerechtszaken – Verzoek om verzending naar een rechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging – Voor het eerst in hoger beroep geformuleerd verzoek	
Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.0508.N), www.juportal.be	31
Trefwoorden: Hoger beroep – Gedetineerde beklaagde – Vervallenverklaring wegens laattijdigheid – Voorwaarde van kennisgeving van de beroepstermijn – Bijstand van een raadsman – Vermoeden van kennisgeving van de beroepstermijn	
Hof van Cassatie 18 oktober 2022 (P.22.0749.N), www.juportal.be	32

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Evocatie – Wijziging van het beroepen tussenvonnissen op verzet in zoverre het oordeelt dat het verstek aan de beklaagde te wijten is	32
Hof van Cassatie 8 november 2022 (P.22.0812.N), www.juportal.be	33
Trefwoorden: 1. Strafvordering – Algemeen – Aanhangigmaking bij het vonnisgerecht – Kwalificatie van de feiten – a) Heromschrijving van de telastlegging – Voorwaarden – b) Feiten die slechts onder één misdrijfkwificatie worden vervolgd, maar waarop meerdere misdrijfkwificaties van toepassing zijn – Misdrijfsomschrijving waarop de zwaarste straf wordt gesteld	33
2. Milieu – Milieustrafrecht – Achterlaten, beheren of overbrengen van afvalstoffen in strijd met de milieuvorschrift en – Vergunning voor het opslaan en behandelen van afvalstoffen – Art. 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM.	33
Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.1116.N), www.juportal.be	34
Trefwoorden: Redelijke termijn – Overschrijding – Gevolg – Rechter kiest voor mindere straf – Niet af te meten aan de straf uitgesproken door de eerste rechter	34
Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.0876.N), www.juportal.be	34
Trefwoorden: 1. Verstek – Verzet – Ongedaan verklaren – Beoordeling – Betrokkene heeft de kennisname van de dagvaarding bewust onmogelijk gemaakt	34
2. Verstek – Verzet – Ongedaan verklaren – Voor de eerste keer in hoger beroep – Gevolg	34
Hof van Cassatie 6 december 2022 (P.22.1026.N), www.juportal.be	35
Trefwoorden: 1. Strafzaken – Getuige à charge – Beklaagde vroeg niet zelf om het verhoor van de getuige à charge – Ongeacht of een medebeklaagde dit wel vroeg – Gevolg	35
2. Getuige à charge – Verzoek tot verhoren – Beoordeling rechter	35
3. Getuige à charge – Verzoek tot verhoren – Beoordeling rechter – Criteria	35
4. Vermogensvoordelen – Omvang – Ex aequo et bono	35
Hof van Cassatie 24 januari 2023 (P.22.1311.N), ...	37
Trefwoorden: Hoger beroep – Strafverzwaring – Terbeschikkingstelling	37
Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1372.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: Eenheid van opzet – Beoordeling	38
Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1300.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: Hoger beroep door OM – Verzwaren toestand van de beklaagde – Verwittiging van beklaagde is hiervoor niet nodig	38
Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1368.N), www.juportal.be	39
Trefwoorden: 1. Informaticabedrog – Begrip informaticasysteem – Begrip invoeren – Gokspel computerterminal	39
2. Straftoemeting – Fout burgerlijke partij	39
Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.23.0102.N), www.juportal.be	39
Trefwoorden: Voorlopige invrijheidstelling – Verzoek per mail	39
Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1492.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: Straffen – Verbeurdverklaring - Informaticasysteem - Voorwaarde en definities - Nadeel: niet meer beschikbaar zijn van privé-bestanden - Teruggavemogelijkheid staat verbeurdverklaring niet in de weg	40
Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.0990.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Hoger beroep - Ambtshalve grief - Europees Aanhoudingsbevel - Specialiteitsbeginsel	41
Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1457.N), www.juportal.be	42
Trefwoorden: Hof van assisen – Samenstelling van de jury – Preliminaire zitting – Verhindering	42
Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1394.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: Redelijke termijn – Beoordeling	43
Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.22.1547.N), www.juportal.be	44
Trefwoorden: Onderzoek – Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Onregelmatigheid voor vonnisrechter aangevoerd - Mogelijkheden van de rechter	44
Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.22.1303.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: Onderzoek – GSM – Bevel code mede te delen – Gebrek aan medewerking	45
Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.0810.N), www.juportal.be	46
Trefwoorden: Vrijwillige verschijning – Vereiste – Taak van de rechter en van het Hof	46

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1448.N), www.juportal.be	46
Trefwoorden: Rechtsplegingsvergoeding – Ambtshalve veroordeling	46
Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.0227.N), www.juportal.be	46
Trefwoorden: Legaliteitsbeginsel - Hoger beroep (door het OM) - Voorzienbaarheidsbeginsel	46
Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1335.N), www.juportal.be	47
Trefwoorden: Bewijs vroegere veroordeling.....	47
Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1471.N), www.juportal.be	47
Trefwoorden: Valsheid in geschrifte – Aflopend misdrijf – Constitutieve elementen – Niet vereist dat het werd voorgelegd aan derden.....	47
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1682.N), www.juportal.be	47
Trefwoorden: Verval strafvordering - Minnelijke schikking door OM - Betaling.....	48
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1363.N), www.juportal.be	48
Trefwoorden: Hoger beroep - Motivering - Overname uit beroepen vonnis.....	48
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1411.N), www.juportal.be	48
Trefwoorden: Straf - Strafverzwaring bij recidive - Artikel 56 tweede lid Strafwetboek - Toepassingsmodaliteiten	48
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1750.N), www.juportal.be	49
Trefwoorden: Zwijgrecht – Houdt ook recht in om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging ...	49
Hof van Cassatie 1 maart 2023 (P.22.1463.F), www.juportal.be	49
Trefwoorden: Deelneming - Handelen - Bewust en vrijwillig iets niet doen.....	49
Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1478.N), www.juportal.be	50
Trefwoorden: Hoger beroep - Betwisting ‘schuld’ in grievenformulier aangeduid - Reikwijdte.....	50
Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1680.N), www.juportal.be	50
Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Strafverzwaring – Beoordeling	50
Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0047.N), www.juportal.be	50
Trefwoorden: Proces-verbaal van de rechtszitting - Begrip, Doel, Bewijswaarde - Vonnis kan PV aanvullen - Tegenstrijdigheid tussen PV en Vonnis	51
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1586.N), www.juportal.be	51
Trefwoorden: Bewijs - Bewijswaarde - DNA en vingerafdrukken in cannabisplantage	51
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1716.N), www.juportal.be	51
Trefwoorden: 1. Misbruik van vertrouwen - Gelden van een vennootschap - Persoonlijke toe-eigening door een bestuurder	51
2. Misbruik van vertrouwen - Bewijskracht van akten (in casu notariële verkoopvoorwaarden) - Miskenning.....	52
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1544.N), www.juportal.be	52
Trefwoorden: 1. Veroordeling - Vermelding wetsbepalingen – Opschorting	52
2. Rechtspersoon – Toerekenbaarheid misdrijf aan een rechtspersoon – Eén natuurlijke persoon beheerst het gedrag van de rechtspersoon volledig	52
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1648.N), www.juportal.be	53
Trefwoorden: Oplichting – Deelneming – Vereiste	53
Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.22.1782.N), www.juportal.be	53
Trefwoorden: Valsheid en gebruik van valse stukken - Informatica - Bedrieglijk opzet - Precisering....	53
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.....	54
Hof van Cassatie 1 december 2020 (P.20.1159.N), www.juportal.be	54
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling.....	54
2. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat – Voorwaarde.....	54

3. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling.....	54
Hof van Cassatie 20 januari 2021 (P.21.0032.F), www.juportal.be	55
Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond.....	55
2. Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond – Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verificatie van de voorwaarden ..	55
Hof van Cassatie 27 januari 2021 (P.20.1348.F), www.juportal.be	56
Trefwoorden: Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel.....	56
Hof van Cassatie 10 februari 2021 (P.21.0163.F), www.juportal.be	56
Trefwoorden: 1. Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskening van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel.....	56
2. Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde - Invloed.....	56
Hof van Cassatie 8 maart 2022 (P.21.1591.N), www.juportal.be	57
Trefwoorden: Hoger beroep – Incidenteel beroep – Vorm.....	57
Hof van Cassatie 26 juli 2022 (P.22.0959.F), www.juportal.be	57
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Elektronisch toezicht – Beperkingen op het vrij verkeer – Artikel 20, § 3bis Voorlopigehechteniswet – Onderzoeksgerechten – Bevoegdheid.....	57
Hof van Cassatie 26 juli 2022 (P.22.0984.F), <i>RABG 2022</i> , afl. 18, 1355-1357.	58
Trefwoorden: Taalgebruik – Gerechtszaken – Taalgebruiken in strafzaken – Eentaligheidsbeginsel – Sluit het indienen van anderstalige stukken niet uit – Verplichting voor de rechter om van de stukken kennis te nemen.....	58
Hof van Cassatie 5 oktober 2022 (P.22.1200.F), www.juportal.be	58
Trefwoorden: Vreemdelingen – Vrijheidsberoving – Woonstbetreding – Vereiste van schriftelijke toestemming.....	58
Hof van Cassatie 8 november 2022 (P.22.1403.N), <i>RABG 2022</i> , afl. 18, 1390-1391.....	58
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Voorlopige hechteniswet – Gevolgen regeling rechtspleging – Verwijzing naar het vonnisgerecht – Handhaving – Onmogelijkheid van hoger	59
beroep of cassatieberoep – Mogelijkheid indienen verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Wettigheidsbeoordeling op korte termijn	59
Hof van Cassatie 3 februari 2023 (P.23.0140.N), www.juportal.be	59
Trefwoorden: 1. Cassatieberoep – Strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid.....	59
2. Cassatieberoep - Strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep	59
Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.23.0178.N), www.juportal.be	60
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Drugwet - Borgsom - Vaststelling van het bedrag	60
Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.23.0165.N), www.juportal.be	60
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Invrijheidstelling onder voorwaarden – Bevoegdheid	60
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1549.N), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Hoger beroep - Grievenformulier - Termijn - Overmacht	61
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0264.N), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Overwegingen	61

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0254.N), www.juportal.be	62
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Termijn – Betekening.....	62
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1582.N), www.juportal.be	62
Trefwoorden: Strafvordering – Parlements lid – Parlementaire onschendbaarheid – Beperkt in de tijd – Slachtoffer of benadeelde – Recht op toegang tot de rechter – Geen klacht met burgerlijke partijstelling bij onderzoeksrechter	62
Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1551.N), www.juportal.be	63
Trefwoorden: Bijstand door een tolk - Ook voor onderzoeksverrichtingen (in casu: psychiatrisch onderzoek) tijdens vooronderzoek - Niet noodzakelijk in de moedertaal - Gevolg.....	63
Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.23.0287.N), www.juportal.be	64
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Handhaving KI - Op basis van vroegere feiten die zij nog steeds actueel acht.....	64
Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0349.N), www.juportal.be	64
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Algemeenheden	64
Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0348.N), www.juportal.be	64
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Pleitduur advocaten	65
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.23.0358.N), www.juportal.be	65
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Inzage van het dossier	65
Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.23.0391.N), www.juportal.be	65
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Beoordeling over geestestoestand door Onderzoeksgerecht.....	66
Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.23.0442.N), www.juportal.be	66
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Onderzoeksgerecht - Materiële verschrijving in PV van verhoor verbeteren.....	66
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	66
Hof van Cassatie 17 november 2020 (P.20.0884.N), www.juportal.be	66
Trefwoorden: Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak - Gevolg	67
Hof van Cassatie 8 december 2020 (P.20.1149.N), www.juportal.be	67
Trefwoorden: 1. Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafvordering - Openbaar ministerie - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend – Gevolg.....	67
2. Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafvordering - Openbaar ministerie - Uitspraken van een andere rechter - Gevolgen.....	67
Hof van Cassatie 20 januari 2021 (P.20.1157.F), www.juportal.be	67
Trefwoorden: Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafvordering - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een beklaagde – Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers	68
Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0251.N), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Wraking - 'Gewettigde verdenking': Begrip - Bewijs	68
Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1522.N), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Heropening van de procedure - Schending bijstand van een raadsman regel vastgesteld door het EHRM.....	68
2.5. GRONDWETTELIJK HOF.....	69
Grondwettelijk Hof 2 februari 2023 (17/2023), www.const-court.be	69
Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Verval van het recht tot sturen - Verplichting tot inlevering van het rijbewijs - Niet-inlevering - Ontstentenis van onderscheid naargelang het misdrijf opzettelijk dan uit onachtzaamheid wordt begaan	69
Grondwettelijk Hof 2 februari 2023 (18/2023), www.const-court.be	69
Trefwoorden: Wapens - Verwerving van een wapen dat op onrechtmatige wijze voorhanden wordt gehouden - Misdrijf - Moreel bestanddeel	69
Grondwettelijk Hof 9 februari 2023 (20/2023), www.const-court.be	70

Trefwoorden: Strafrecht - Bijzonder strafrecht - Douane en accijnzen - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om geheel of gedeeltelijk af te zien van de verbeurdverklaring van goederen.....	70
Grondwettelijk Hof 16 februari 2023 (27/2023), www.const-court.be	70
Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Opeenvolging van normen - 1. Terugwerkende kracht - 2. Modaliteiten van de recidive.....	70
Grondwettelijk Hof 16 februari 2023 (29/2023), www.const-court.be	71
Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Vordering tot schadevergoeding voor tergend en roekeloos geding - Niet-toepassing in een strafprocedure	72
Grondwettelijk Hof 2 maart 2023 (34/2023), www.const-court.be	72
Trefwoorden: COVID-19-pandemie - Strafrechtspleging - Schorsing van de verjaring van de strafvordering - Algemene toepasbaarheid.....	72
Grondwettelijk Hof 3 maart 2023 (36/2023), www.const-court.be	73
Trefwoorden: Strafrecht - Wederzijdse rechtshulp - Wet houdende instemming met een verdrag - Verdrag tussen het Koninkrijk België en de Islamitische Republiek Iran inzake de overbrenging van veroordeelde personen - Voor terroristische feiten veroordeelde persoon	73
Grondwettelijk Hof 16 maart 2023 (45/2023), www.const-court.be	74
Trefwoorden: COVID-19-pandemie - Vaccinaties - Registratie van valse gegevens in de gegevensbank met betrekking tot de vaccinaties tegen COVID-19 - Prejudiciële vragen gesteld door een onderzoeksrechter.....	74
Grondwettelijk Hof 23 maart 2023 (50/2023), www.const-court.be	76
Trefwoorden: Strafvordering - Politie over het wegverkeer - Bevel tot betalen - Beroep - Beoordelingsbevoegdheid van de politierechtbank	76
2.6. RAAD VAN STATE	76
2.7. HOVEN VAN BEROEP	76
A. CORRECTIONELE KAMERS	76
Antwerpen 23 juni 2021, <i>RW</i> 2022-23, afl. 27, 1077-1078.....	76
Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Termijn – Laattijdig ingesteld hoger beroep door de advocaat – Overmacht – Medische reden – Fout van de mandataris ad litem	76
Antwerpen 13 oktober 2021, <i>RABG</i> 2022, afl. 18, 1328-1331.....	77
Trefwoorden: Bevoegdheid/rechtspleging/rechtsmiddelen (strafgerechten) – Correctionele rechtbank – Verschijning – Recht op aanwezigheid op de rechtszitting – Beklaagde die in.....	77
het buitenland is gedetineerd – Bevel tot aanhouding	77
Antwerpen 22 december 2021, <i>RABG</i> 2022, afl. 18, 1334-1336.	77
Trefwoorden: 1. Misdrijven en hun straffen – Misdrijven tegen eigendommen – Wegmaking in beslag genomen voorwerpen – Onregelmatigheid van het beslag – Sluit strafbaarheid niet.....	77
Uit.....	77
2. Misdrijven en hun straffen – Misdrijven tegen eigendommen – Wegmaking in beslag genomen voorwerpen – Moreel bestanddeel – Bedrieglijk opzet – Handelen	77
Antwerpen 25 mei 2022, <i>T.Strafr.</i> 2023, afl. 1, 49-58.....	78
Trefwoorden: 1. Faillissementsmisdrijven – Artikel XX.146 Wetboek Economisch Recht – Artikel 489, 2° Strafwetboek – Gefailleerde – Curator – Verplichting tot het verlenen van medewerking	78
2. Ondernemingsrecht – Voeren van boekhouding – Artikelen XV.69, XV.70 Wetboek Economisch Recht – Verplichtingen – Omvang.....	78
Antwerpen 25 oktober 2022, <i>T.Strafr.</i> 2023, afl. 1, 58-59.....	78
Trefwoorden: Burgerlijke rechtsvordering – Aanhouden van de burgerlijke belangen – Artikel 4 VTSv. – Ambtshalve – Vermelding – Subrogatie.....	78
Antwerpen 10 november 2022, <i>Limburgs Rechtsl.</i> 2023, afl. 1,21.....	79
Trefwoorden: Valsheid in informatica.....	79
Gent 21 februari 2023, <i>ER Wekelijks</i> 2023, afl. 122.....	79
Trefwoorden: Genderwet - Interpretatie 'kleinerende woorden' - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen - Art. 444 Sw.....	79

B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	79
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	80
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	80
A. CORRECTIONELE KAMERS	80
Corr. Limburg (afd. Hasselt) 4 december 2020, <i>RABG</i> 2022, afl. 18, 1321-1322.....	80
Trefwoorden: Opsporing/onderzoek – Opsporingsonderzoek – Huiszoeking – Drugwet – Ernstige en objectieve aanwijzingen voor de vervaardiging, bewaring of de opslag van drugs.....	80
Corr. West-Vlaanderen (afd. Brugge) 8 november 2022, <i>NJW</i> 2023, afl. 476, 141-143.....	80
Trefwoorden: Alternatieve Hitlergroet – Aanzetten tot haat of geweld.....	80
B. RAADKAMER.....	80
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	80
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	81
2.10. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK	81
Cass. (Frankrijk) 7 november 2022, <i>T.Strafr.</i> 2023, afl. 1, 12-14.	81
Trefwoorden: Misdrijf – Encryptie – Weigering – Opheffen schermbeveiliging smartphone – Ontsluitelingscode – Decryptiebevel – Artikel 434-15-2 Franse Strafwetboek	81
 <u>3. RECHTSLEER .....</u>	<u>81</u>
 3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	81
3.2. BOEKEN.....	81
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	81
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	81
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	82
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	82
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	82
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	82
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	82
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	83
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	83
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	83
3.5. VARIA	84

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

- Nihil

1.2. Europese regelgeving

Tweede aanvullend protocol van 12 mei 2022 bij het Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken, inzake nauwere samenwerking en verstrekking van elektronisch bewijsmateriaal, *PB.L.* 28 februari 2023.

Toelichting:

Op 12 mei 2022 heeft het Comité van ministers van de Raad van Europa een 'Tweede aanvullend protocol' aangenomen bij het zogenaamde Cybercrimeverdrag van 2001. De tekst bevat een reeks maatregelen om de samenwerking tussen de aangesloten landen te versterken. Voornamelijk wat betreft het delen van elektronisch bewijsmateriaal.

Dat blijkt in de praktijk immers een probleem. Want hoeveel bewijzen van strafbare feiten m.b.t. cybercriminaliteit steeds vaker digitaal worden opgeslagen waardoor ze snel en eenvoudig kunnen worden gedeeld en gebruikt, is het rechtmatig verkrijgen van de informatie uit buitenlandse, meervoudige, verschuivende of onbekende rechtsgebieden in heel wat gevallen erg moeilijk. De bevoegdheden van de rechtshandavingsinstanties zijn beperkt door territoriale grenzen waardoor slechts een klein deel van de cybercriminaliteit die aan de strafrechtelijke autoriteiten wordt gemeld leidt tot gerechtelijke beslissingen.

Het 'Tweede aanvullend protocol' wil die bewijsdeling verbeteren.

(bron: www.jura.kluwer.be)

1.3. Overzichten van wetgeving

- DE BROUWER, A., GUILLAIN, C., RIBANT, D., VERHOUSTRAETEN, A., TATTI, D., « Chronique de législation pénale 2002-2 », *RDP* 2023, afl. 3, 256-328.

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een informatierecht voor slachtoffers in te stellen, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 2398/001.

Samenvatting: In tegenstelling tot beslissingen betreffende de strafuitvoering van veroordeelden, bestaat er momenteel geen wettelijke regeling voor het inlichten van het slachtoffer wanneer er beslissingen worden genomen over de voorlopige hechtenis van de verdachte van feiten jegens hem of haar. Sommige gerechtelijke arrondissementen beschikken wel over bepaalde richtlijnen hieromtrent, maar dat is niet in alle arrondissementen het geval en de richtlijnen verschillen meestal ook van elkaar.

Dit wetsvoorstel beoogt een slachtoffervriendelijker strafrecht tot stand te brengen door een uniform informatierecht voor slachtoffers te creëren inzake beslissingen die genomen worden over de voorlopige hechtenis van de verdachte. Er moet echter ook rekening worden gehouden met de rechten van de dader, waardoor het toepassingsgebied van het informatierecht van slachtoffers beperkt zal zijn tot die strafbare feiten die een aantasting of bedreiging van de fysieke en/of psychische integriteit uitmaken.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, het Strafwetboek en het Wetboek van strafvordering, teneinde een vermenigvuldigingscoëfficiënt in te voeren die het bedrag van de boetes wegens inbreuken op de Wegcode doet variëren naargelang van het inkomen, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3124/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel beoogt het bedrag van de boetes voor inbreuken op de Wegcode te doen variëren naargelang van het inkomen, door de toepassing van een vermenigvuldigingscoëfficiënt.

Momenteel is de rechter immers niet verplicht om bij de vaststelling van het bedrag van de boete rekening te houden met het inkomensniveau. Al evenmin beschikt hij over de middelen om het inkomensbedrag precies te kennen.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3134/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp stelt een wijziging voor van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, om voor een ander het gebruik te faciliteren van stoffen die worden gespecificeerd in artikel 2bis, § 1 van de voormelde wet, in risicobeperkende gebruiksruimtes vrij te stellen van strafrechtelijke vervolging.

Wetsvoorstel tot verbetering van de strafrechtspleging door bij het aantekenen van hoger beroep de verplichting van keuze van woonplaats in België in te voeren, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3165/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel bepaalt dat de akte van hoger beroep tegen vonnissen van de politierechtbank of de correctionele rechtbank, op straffe van niet-ontvankelijkheid, voortaan de verplichte woonstkeuze van woonplaats in België bevat, indien de persoon die de verklaring aflegt er zijn woonplaats of zetel niet heeft.

Deze verplichte woonstkeuze in ons land wordt ook ingevoerd voor akten van hoger beroep die door gedetineerden tegen deze vonnissen worden ingesteld indien de persoon die de verklaring aflegt geen woonplaats heeft in België.

Daarmee beoogt dit wetsvoorstel een belangrijke schakel in de ketting van de strafprocedure sneller, efficiënter en meer kostenbesparend te laten verlopen.

Wetsontwerp houdende de oprichting, de opdrachten en de samenstelling van een nationaal drugscommissariaat, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3215/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp beoogt de oprichting van een nationaal drugscommissariaat. Dit onder het gezamenlijk gezag van de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken. Tevens bepaalt het de opdrachten en de samenstelling van het commissariaat.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek voor wat de regeling inzake noodweer betreft en tot invoering van de algemene schulduitsluitingsgrond “noodweerecces”, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3251/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel beoogt, naar Nederlands en Duits voorbeeld, het begrip noodweer of wettige verdediging uit te breiden.

De wettige verdediging of noodweer is niet enkel mogelijk ter verdediging van zichzelf of een ander persoon maar ook bij de ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding van een handelszaak, een eigendom of ieder ander rechtsgoed van zichzelf of een ander persoon.

De tegenaanval moet daarbij evenredig zijn met de reikwijdte van de aanranding. De verdediger moet zich dus in principe van het minst ingrijpende verdedigingsmiddel bedienen.

Dit wetsvoorstel voert evenwel ook de schulduitsluitingsgrond “noodweerecces” in. Indien een persoon de grenzen van de noodzakelijke verdediging overschrijdt maar dit het onmiddellijke gevolg is van de hevige gemoedsbeweging die door de aanranding werd veroorzaakt, zal hij niet schuldig worden bevonden.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- Nihil

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 23 juni 2022 (Rouillan tegen Frankrijk), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222112>

Trefwoorden: Vrijheid van meningsuiting – Art. 10 EVRM – Aanzetten tot terrorisme – Strafbaarheid – Straf

Samenvatting: Verzoeker werd strafrechtelijk veroordeeld voor het indirect aanzetten tot terrorisme door het openbaar verheerlijken van terroristische misdrijven. Op basis van zijn uitspraken tijdens een radio-interview, nadien deels gepubliceerd in een magazine, werd hij veroordeeld tot een gevangenisstraf van 18 maanden, waarvan 10 maanden met uitstel. Dit maakte volgens verzoeker een schending van zijn recht op vrije meningsuiting uit. Het Hof oordeelde dat Frankrijk wel degelijk de uitspraken van verzoeker kon bestraffen, maar veroordeelde Frankrijk wel omdat de gevangenisstraf disproportioneel was. Bij strafrechtelijke veroordelingen die de vrijheid van meningsuiting beperken, moeten de nationale lidstaten zich terughoudend opstellen. Dit geldt in het bijzonder voor gevangenisstraffen die een erg afschrikwekkend effect hebben. (Art. 10 EVRM).

Met noot: WOUTERS, O., “Vrijheidsstraf voor het verheerlijken van terrorisme in overeenstemming met artikel 10 EVRM?”, *NJW* 2023, afl. 477, 170-171.

EHRM 10 januari 2023 (Safssafi tegen Nederland), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222112>

Trefwoorden: Getuigen – Horen van - Geen mogelijkheid tot horen van getuigen - Recht op eerlijk proces – Schending artikel 6 EVRM.

Samenvatting: Klager huurde een woning van een woningstichting. In 2015 heeft hij het onderverhuurd aan een stel (getuigen 1 en 2) met hulp van een verhuurmakelaar (getuige 3). Nadat het echtpaar was ingetrokken en zich bij de plaatselijke gemeente had proberen in te schrijven, kwamen ze erachter dat de klager niet de eigenaar van het huis was en niet in een positie was het onder te verhuren. Het echtpaar ontdekte verder dat klager de woning was binnengegaan en hun bezittingen had verplaatst. Klager is door de Rechtbank Midden-Nederland veroordeeld voor oplichting en onrechtmatig betreden van een door een ander in gebruik zijnde woning op basis van de verklaringen van het echtpaar en de verhuurmakelaar en op basis van de huurovereenkomst.

Klager heeft niet de gelegenheid gehad om de drie getuigen te ondervragen wier verklaringen zijn gebruikt als bewijsmateriaal. Ook in hoger beroep wordt zijn verzoek om de getuigen te horen afgewezen. Het hof achtte het noodzakelijkheids criterium van toepassing en oordeelde dat er geen reden was te twijfelen aan de betrouwbaarheid van de getuigenverklaringen. De getuigenverklaringen waren daarnaast niet het enige en doorslaggevende bewijs, aangezien ze werden bevestigd door ander bewijsmateriaal, waaronder een huurcontract. Het EHRM past het beoordelingskader toe zoals uiteengezet in o.a. Schatschaschwili en Keskin en oordeelt dat aan geen van de vereiste stappen is voldaan. Derhalve is geen sprake van een eerlijk proces en is art. 6 §§ 1 en 3 (d) EVRM geschonden. (Bron: ER Wekelijks 2023, afl. 120)

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222108>

Trefwoorden: Getuigen – Horen van - Geen mogelijkheid tot horen van getuigen - Recht op eerlijk proces – Schending artikel 6 EVRM.

Samenvatting: Klager is veroordeeld tot vijftien maanden gevangenisstraf wegens oplichting en poging tot oplichting . Klager en zijn medeverdachten hebben valse namen aangenomen en zich voor gedaan als bonafide dakdekkers. De veroordeling van klager is onder meer gebaseerd op verklaringen van drie slachtoffers die aangifte hebben gedaan van fraude bij de politie. In hoger beroep heeft de verdediging verzocht deze drie getuigen te ondervragen. Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft dat verzoek afgewezen omdat het verzoek om één getuige te horen niet gemotiveerd was en de andere twee getuigen zouden worden ondervraagd over een juridische vraag (verschil contractbreuk en fraude) die aan het hof was voorbehouden. Belangrijker is dat het hof overwoog dat, nu klager een beroep had gedaan op zijn zwijgrecht, het niet inzag hoe aanvullende verklaringen van deze drie getuigen relevant zouden kunnen zijn voor een eventueel in de procedure te nemen beslissing.

Het EHRM past het beoordelingskader toe zoals uiteengezet in o.a. Schatschaschwili en Keskin en oordeelt dat aan geen van de vereiste stappen is voldaan. Het Hof benadrukt hierbij dat het recht van een verdachte om getuigen tegen hem of haar te ondervragen niet afhankelijk kan worden gesteld van het al dan niet afstand doen van het zwijgrecht. Het feit dat de verdachte tijdens de zitting in de gelegenheid gesteld is zijn eigen versie van de gebeurtenissen te vertellen is van beperkt nut in de situatie waarin een verdachte de mogelijkheid wordt ontzegd om getuigen te ondervragen en kan (op zichzelf) als onvoldoende procedurele waarborg worden gezien om die afwezigheid te compenseren (Keskin).

Nu klager niet de mogelijkheid heeft gekregen de getuigen te ondervragen, is geen sprake van een eerlijk proces en is art. 6 §§ 1 en 3 (d) EVRM geschonden.

Het hof oordeelt verder nog dat het Nederlandse recht een grondslag biedt voor heropening van de procedure indien het Hof een schending van het Verdrag constateert en acht de constatering van de schending daarom voldoende compensatie.

(Bron: ER Wekelijks 2023, afl. 120)

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222143>

Trefwoorden: Het niet motiveren van een bevel tot het af luisteren van telefoons leidt tot een schending van het EVRM - Artikel 8 EVRM - Artikel 13 EVRM

Samenvatting: Klagers Potoczka en Adamčo zijn een stel en hebben de Slowaakse nationaliteit. Adamčo wordt in Slowakije vastgehouden voor afpersing naar aanleiding van een geplaatste telefoontap in 2004. De afgetapte telefoon was van Potoczka, maar werd volgens de autoriteiten door Adamčo gebruikt. Met een beroep op artikel 8 en artikel 13 van

het EVRM klagen klagers erover dat de nationale autoriteiten toestemming hebben gegeven voor het aftappen van de telefoon terwijl een motivering van de rechter voor de inzet van deze maatregel ontbreekt. Bovendien was er volgens de klagers geen sprake van een effectief rechtsmiddel tegen de genomen beslissing.

De vermeende schending ten aanzien van het bevel tot het tappen van de telefoon ziet naar het oordeel van het Hof op de verantwoordelijkheid van de uitvoerende rechter en niet op het handelen door de uitvoerende instantie. Telefoongesprekken vallen onder het begrip “privéleven” in de zin van artikel 8 EVRM. Voor een inmenging op dit recht is enige basis in de nationale wetgeving vereist. Daarnaast moet het verenigbaar zijn met de rechtstaat en voor betrokkenen toegankelijk zijn. Betrokkenen moeten de gevolgen kunnen overzien. Er moet voldoende bescherming worden geboden tegen een willekeurige inmenging.

Op grond van de wet is vereist dat het bevel tot het afluisteren van telefoons door een rechter wordt uitgevaardigd. Dit bevel moet voorzien zijn van een dragende motivering. Het gebruikte beveldschrift is in het onderhavige geval niet aan het Hof overgelegd. Het Hof neemt, bij gebrek aan enig bezwaar van de regering, aan dat het beveldschrift geen andere motivering bevatte dan een verwijzing naar het verzoek van het openbaar ministerie en een terloopse vaststelling dat het verkrijgen van het benodigde bewijs op een andere manier niet effectief of onmogelijk was. Nu een gemotiveerd bevel van de rechter ontbreekt, kan niet worden getoetst of de inmenging noodzakelijk is in een democratische samenleving. Het beveldschrift voldoet aldus niet aan de wettelijke vereisten van het nationale recht. Daarmee is sprake van een schending van artikel 8 EVRM. Bovendien waren de voor de klagers openstaande rechtsmiddelen tegen de vermeende schendingen niet doeltreffend en werden deze afgewezen op gronden die niet direct relevant waren voor het onderwerp van de klachten van de klagers. Daarmee is naar het oordeel van het Hof eveneens sprake van een schending van artikel 13 in samenhang met artikel 8 van het EVRM.

(Bron: ER Wekelijks 2023, afl. 120)

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 12 januari 2023 (C-583/22), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=269153&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=42974>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/675/JBZ – Artikel 3, lid 1 – Beginsel van gelijkstelling van eerdere in andere lidstaten uitgesproken veroordelingen – Verplichting om aan deze veroordelingen rechtsgevolgen te verbinden die gelijkwaardig zijn aan die welke aan eerdere veroordelingen in de lidstaat zelf zijn verbonden – Nationale voorschriften betreffende het achteraf vaststellen van een totaalstraf – Meerdere strafbare feiten – Vaststelling van een totaalstraf – Maximum van vijftien jaar voor tijdelijke vrijheidsstraffen – Artikel 3, lid 5 – Uitzondering – Strafbaar feit dat is gepleegd voordat de veroordelingen in de andere lidstaat zijn uitgesproken of ten uitvoer zijn gelegd

Samenvatting: het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Kan, gelet op het beginsel van gelijke behandeling van artikel 3, lid 1, van kaderbesluit 2008/675 en op artikel 3, lid 5, van dit kaderbesluit, in het geval van vaststelling van een totaalstraf wegens veroordelingen in Duitsland en in een andere lidstaat, ook een straf worden opgelegd voor het in Duitsland gepleegde strafbare feit wanneer een fictieve samenvoeging met de in de andere lidstaat opgelegde straf tot gevolg zou kunnen hebben dat de maximumstraf voor tijdelijke vrijheidsstraffen naar Duits recht wordt overschreden?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Moet de in artikel 3, lid 5, tweede alinea, van kaderbesluit 2008/675 geregelde inaanmerkingneming van in andere lidstaten opgelegde straffen op zodanige wijze plaatsvinden dat het nadeel dat voortvloeit uit het ontbreken van de mogelijkheid om overeenkomstig de grondregels voor de vaststelling van totaalstraffen volgens Duits recht achteraf een totaalstraf vast te stellen in het kader van de straftoemeting voor het in Duitsland gepleegde strafbare feit concreet moet worden aangetoond en onderbouwd?”

Het Hof (Tweede kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 3, leden 1 en 5, van kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie

moet aldus worden uitgelegd dat

een lidstaat in geval van een strafrechtelijke procedure tegen een persoon niet verplicht is aan de veroordelingen die eerder in een andere lidstaat wegens andere feiten tegen die persoon zijn uitgesproken rechtsgevolgen te verbinden die gelijkwaardig zijn aan de rechtsgevolgen van eerdere nationale veroordelingen overeenkomstig de voorschriften van het betrokken nationale recht inzake het vaststellen van totaalstraffen wanneer, ten eerste, het strafbare feit dat aan die procedure ten grondslag ligt is gepleegd voordat die eerdere veroordelingen waren uitgesproken en, ten tweede, de inaanmerkingneming van die eerdere veroordelingen overeenkomstig die nationale wetgeving de nationale rechter bij wie die procedure aanhangig is gemaakt verhindert aan de betrokkene een uitvoerbare straf op te leggen.

2) Artikel 3, lid 5, tweede alinea, van kaderbesluit 2008/675

moet aldus worden uitgelegd dat

de inaanmerkingneming van eerdere, in een andere lidstaat uitgesproken veroordelingen in de zin van deze bepaling niet vereist dat de nationale rechter het nadeel dat voortvloeit uit de onmogelijkheid om achteraf een totaalstraf vast te stellen, terwijl voor eerdere nationale veroordelingen wel in die mogelijkheid is voorzien, concreet onderbouwt en motiveert.

Hof van Justitie 26 januari 2023 (C-205/21), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CJ0205&from=EN>

Trefwoorden: Duidelijk onderscheid tussen persoonsgegevens van verschillende categorieën personen – Artikel 8 – Rechtmatigheid van de verwerking – Artikel 10 – Omzetting – Verwerking van biometrische en genetische gegevens – Begrip ‚bij het lidstatelijke recht toegestane verwerking’ – Begrip ‚strikte noodzakelijkheid’ – Beoordelingsbevoegdheid – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 7, 8, 47, 48 en 52 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vermoeden van onschuld – Beperking – Ambtshalve vervolgbaar en opzettelijk gepleegd strafbaar feit – In verdenking gestelde personen – Verzameling van fotografische en vingerafdrukgegevens met het oog op de registratie ervan en afname van biologische monsters met het oog op het aanmaken van een DNA-profiel – Procedure waarbij de gegevens onder dwang worden verzameld – Systematisch karakter van de gegevensverzameling
Prejudiciële verwijzing – Bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens – Richtlijn (EU) 2016/680 – Artikel 4, lid 1, onder a) tot en met c) – Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens – Doelbinding – Minimale gegevensverwerking – Artikel 6, onder a)

Samenvatting: Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 4, lid 1, onder a) en c), artikel 6, onder a), en de artikelen 8 en 10 van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (PB 2016, L 119, blz. 89), alsmede de artikelen 3, 8, 48 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”).

Dit verzoek is ingediend in het kader van een strafzaak tegen V.S., die na haar in verdenkingstelling weigerde de politie toe te staan haar biometrische en genetische gegevens te verzamelen met het oog op de registratie ervan.

Het Hof (Vijfde kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 10, onder a), van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad, gelezen in het licht van artikel 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet aldus worden uitgelegd dat de verwerking van biometrische en genetische gegevens door de politiediensten voor hun onderzoeksactiviteiten ter bestrijding van criminaliteit en handhaving van de openbare orde is toegestaan bij het lidstatelijke recht in de zin van artikel 10, onder a), van die richtlijn, mits het recht van die lidstaat een voldoende duidelijke en nauwkeurige rechtsgrondslag voor het toestaan van die verwerking bevat. Dat de nationale wetgevingshandeling die een dergelijke rechtsgrondslag bevat, bovendien verwijst naar verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en niet naar richtlijn 2016/680, doet op zich niet af aan

het feit dat die verwerking is toegestaan, voor zover uit de uitlegging van alle toepasselijke bepalingen van nationaal recht op voldoende duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige wijze blijkt dat de betrokken verwerking van biometrische en genetische gegevens onder die richtlijn en niet onder deze verordening valt.

2) Artikel 6, onder a), van richtlijn 2016/680, en de artikelen 47 en 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzetten tegen een nationale wettelijke regeling die bepaalt dat wanneer een persoon die in verdenking is gesteld van een ambtshalve vervolgbaar en opzettelijk gepleegd strafbaar feit weigert vrijwillig mee te werken aan de verzameling van zijn biometrische en genetische gegevens met het oog op de registratie ervan, de bevoegde strafrechter gehouden is toe te staan dat die gegevens onder dwang worden verzameld, zonder dat hij kan beoordelen of er gegronde vermoedens bestaan dat deze persoon het strafbare feit heeft gepleegd waarvan hij in verdenking is gesteld, voor zover het nationale recht waarborgt dat later een doeltreffende rechterlijke toetsing wordt verricht van de voorwaarden voor die inverdenkingstelling, waarop de toestemming voor die gegevensverzameling is gebaseerd.

3) Artikel 10 van richtlijn 2016/680, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 1, onder a) tot en met c), alsook artikel 8, leden 1 en 2, van deze richtlijn moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de biometrische en genetische gegevens van elke persoon die in verdenking is gesteld van een ambtshalve vervolgbaar en opzettelijk gepleegd strafbaar feit systematisch worden verzameld met het oog op de registratie ervan, zonder dat de bevoegde autoriteit hoeft vast te stellen of aan te tonen dat deze gegevensverzameling strikt noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de nagestreefde specifieke doelstellingen en dat deze doelstellingen niet kunnen worden bereikt met maatregelen die de rechten en vrijheden van de betrokkene op minder ernstige wijze aantasten.

Perscommuniqué: De systematische verzameling van biometrische en genetische gegevens van elke in verdenking gestelde persoon met het oog op de politieke registratie ervan is in strijd met het vereiste dat een versterkte bescherming wordt geboden tegen de verwerking van gevoelige persoonsgegevens

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-01/cp230016nl.pdf>

Hof van Justitie (Grote Kamer) 31 januari 2023 (C-158/21), www.curia.europa.eu
---

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=269942&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1978109>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Procedures van overlevering tussen de lidstaten – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Bevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op toegang tot een gerecht

dat vooraf bij wet is ingesteld – Mogelijkheid om ten aanzien van dezelfde persoon een nieuw Europees aanhoudingsbevel uit te vaardigen

Samenvatting: Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Kan de uitvoerende rechterlijke autoriteit krachtens kaderbesluit [2002/584] de overlevering van de middels een Europees aanhoudingsbevel gezochte persoon weigeren op basis van weigeringsgronden die in haar nationale recht worden genoemd, maar die als zodanig niet zijn opgenomen in dat kaderbesluit?

2) Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord en teneinde de uitvoerbaarheid van een Europees aanhoudingsbevel te waarborgen en naar behoren gebruik te maken van de mogelijkheid die wordt geboden in artikel 15, lid 3, van kaderbesluit [2002/584]:
Moet de uitvaardigende rechterlijke autoriteit de rechtsstelsels van de verschillende [lidstaten] onderzoeken en analyseren om rekening te houden met eventuele gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel die niet in kaderbesluit [2002/584] zijn opgenomen?

3) In het licht van de antwoorden op de vorige vragen en rekening houdend met het feit dat volgens artikel 6, lid 1, van kaderbesluit [2002/584] de bevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om een Europees aanhoudingsbevel uit te vaardigen wordt vastgesteld krachtens het recht van de uitvaardigende [lidstaat]:
Moet artikel 6, lid 1, van kaderbesluit [2002/584] aldus worden uitgelegd dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit de bevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om in de betrokken strafzaak op te treden, ter discussie kan stellen en de overlevering kan weigeren omdat de uitvaardigende rechterlijke autoriteit naar haar oordeel niet bevoegd is om het Europees aanhoudingsbevel uit te vaardigen?

4) Met betrekking tot de eventuele mogelijkheid voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit om te toetsen of de grondrechten van de gezochte persoon in de uitvaardigende [lidstaat] worden nageleefd:

a) Kan de uitvoerende rechterlijke autoriteit krachtens kaderbesluit [2002/584] de overlevering van de gezochte persoon weigeren omdat zij op basis van het verslag van een werkgroep dat door de gezochte persoon zelf aan haar is voorgelegd, van oordeel is dat er een gevaar bestaat dat diens grondrechten zullen worden geschonden in de uitvaardigende lidstaat?

b) Gelet op de vorige vraag: Vormt een dergelijk verslag een objectief, betrouwbaar, nauwkeurig en naar behoren bijgewerkt gegeven dat in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie kan dienen ter rechtvaardiging van de weigering van de overlevering van de gezochte persoon op grond van een ernstig gevaar dat diens grondrechten zullen worden geschonden?

c) Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord: Welke criteria zijn op grond van het Unierecht vereist, wil een lidstaat tot de conclusie kunnen komen dat er in de

uitvaardigende lidstaat sprake is van het door de gezochte persoon gestelde gevaar voor schending van grondrechten en dat dit de weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel rechtvaardigt?

5) Is het voor de beantwoording van de vorige vragen van belang dat de persoon om wiens overlevering wordt verzocht, voor de rechterlijke instanties van de uitvaardigende [lidstaat] zijn standpunt heeft kunnen verdedigen in verband met de door hem gestelde onbevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit, het tegen hem uitgevaardigde aanhoudingsbevel en de waarborging van zijn grondrechten, alsmede dat hij dit zowel in eerste als in tweede aanleg heeft kunnen doen?

6) Is het voor de beantwoording van de vorige vragen van belang dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel weigert op gronden die niet uitdrukkelijk zijn vermeld in kaderbesluit [2002/584], met name wegens onbevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit en het ernstige gevaar dat er grondrechten zullen worden geschonden in de uitvaardigende [lidstaat], en dat zij dit doet zonder aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit de specifieke aanvullende inlichtingen te vragen die doorslaggevend zijn voor een beslissing?

7) Indien uit het antwoord op de vorige vragen volgt dat kaderbesluit [2002/584] zich in de omstandigheden van het onderhavige geval verzet tegen de op de genoemde gronden gebaseerde weigering om een persoon over te leveren:

Staat kaderbesluit [2002/584] eraan in de weg dat de verwijzende rechter een nieuw Europees aanhoudingsbevel uitvaardigt tegen dezelfde persoon en gericht aan dezelfde lidstaat?"

Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:

1) Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, moet aldus worden uitgelegd dat

een uitvoerende rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel niet kan weigeren op basis van een grond tot weigering van de tenuitvoerlegging die niet voortvloeit uit kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd, maar uitsluitend uit het recht van de uitvoerende lidstaat. Deze rechterlijke autoriteit kan echter een nationale bepaling toepassen volgens welke de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd wanneer die tenuitvoerlegging zou leiden tot schending van een in het Unierecht verankerd grondrecht, voor zover de strekking van deze bepaling niet verder gaat dan die van artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd en zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie.

2) Artikel 1, leden 1 en 2, en artikel 6, lid 1, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299,

moeten aldus worden uitgelegd dat

de uitvoerende rechterlijke autoriteit niet mag nagaan of een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd door een rechterlijke autoriteit die daartoe bevoegd was, en de

tenuitvoerlegging van dat Europees aanhoudingsbevel niet mag weigeren wanneer dat volgens haar niet het geval is.

3) Artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299, gelezen in samenhang met artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

de uitvoerende rechterlijke autoriteit die moet beslissen over de overlevering van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, niet mag weigeren dat aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen op grond dat deze persoon na zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat het gevaar loopt te worden berecht door een rechter die daartoe niet bevoegd is, tenzij

– ten eerste, deze rechterlijke autoriteit beschikt over objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die – gelet op het vereiste van een bij wet ingesteld gerecht – blijken te geven van structurele of fundamentele gebreken inzake de werking van het gerechtelijk apparaat van de uitvaardigende lidstaat of van gebreken die afbreuk doen aan de rechtsbescherming van een objectief identificeerbare groep personen waartoe de betrokkene behoort, waaruit voortvloeit dat de betrokken justitiabelen in die lidstaat in het algemeen niet beschikken over een doeltreffende voorziening in rechte die het mogelijk maakt de bevoegdheid te toetsen van de strafrechter die hen moet berechten, en

– ten tweede, die rechterlijke autoriteit vaststelt dat er in de specifieke omstandigheden van de zaak zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat, met name gelet op de gegevens die de persoon tegen wie dat Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd heeft verstrekt over zijn persoonlijke situatie, de aard van het strafbare feit waarvoor hij wordt vervolgd, de feitelijke context van dat Europees aanhoudingsbevel of elke andere relevante omstandigheid, de rechter die waarschijnlijk kennis zal moeten nemen van de procedure waaraan deze persoon in de uitvaardigende lidstaat zal worden onderworpen, daartoe kennelijk niet bevoegd is.

De omstandigheid dat de betrokkene zich voor de rechterlijke instanties van de uitvaardigende lidstaat heeft kunnen beroepen op zijn grondrechten om de bevoegdheid van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit en het Europees aanhoudingsbevel te betwisten, is in dit verband niet van doorslaggevend belang.

4) Artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299, gelezen in samenhang met artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten, moet aldus worden uitgelegd dat

in een situatie waarin een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, stelt dat hij na zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat het gevaar loopt te worden berecht door een rechter die daartoe niet bevoegd is, het bestaan van een verslag van de werkgroep inzake willekeurige detentie dat niet rechtstreeks betrekking heeft op de situatie van deze persoon, als zodanig niet kan rechtvaardigen dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit weigert dat Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen, maar dat verslag door deze rechterlijke autoriteit in aanmerking kan worden genomen als een van

de gegevens voor de beoordeling of er sprake is van structurele of fundamentele gebreken inzake de werking van het gerechtelijk apparaat van deze lidstaat of van gebreken die afbreuk doen aan de rechtsbescherming van een objectief identificeerbare groep personen waarvan die persoon deel uitmaakt.

5) Artikel 15, lid 2, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299, moet aldus worden uitgelegd dat deze bepaling eraan in de weg staat dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel weigert omdat de persoon tegen wie dit bevel is uitgevaardigd, na zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat het gevaar loopt te worden berecht door een rechter die daartoe niet bevoegd is, zonder de uitvaardigende rechterlijke autoriteit vooraf om aanvullende gegevens te hebben verzocht.

6) Kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299, moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet ertegen verzet dat meerdere opeenvolgende Europese aanhoudingsbevelen worden uitgevaardigd tegen een gezocht persoon om zijn overlevering door een lidstaat te verkrijgen nadat die lidstaat de tenuitvoerlegging van een eerste Europees aanhoudingsbevel ten aanzien van die persoon heeft geweigerd, voor zover de tenuitvoerlegging van een nieuw Europees aanhoudingsbevel niet leidt tot schending van artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd, en de uitvaardiging van dat nieuwe bevel evenredig is.

Perscommuniqué: Een uitvoerende rechterlijke autoriteit mag de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel in beginsel niet weigeren op grond van de onbevoegdheid van de rechterlijke instantie die de gezochte persoon in de uitvaardigende lidstaat moet berechten

Deze autoriteit moet die tenuitvoerlegging echter weigeren indien zij vaststelt dat het gerechtelijk apparaat van deze lidstaat structurele of fundamentele gebreken vertoont en dat de rechterlijke instantie die de gezochte persoon in die lidstaat moet berechten duidelijk onbevoegd is.

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-01/cp230019nl.pdf>

Hof van Justitie 2 februari 2023 (C-806/21), www.curia.europa.eu
---

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270105&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=38952>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Drugsprecursoren – Kaderbesluit 2004/757/JBZ – Artikel 2, lid 1, onder d) – Persoon die betrokken is bij het vervoer en de distributie van precursoren die worden gebruikt voor de illegale productie of vervaardiging van drugs – Verordening (EG) nr. 273/2004 – Geregistreerde stoffen – Artikel 2 – Begrip ‚marktdeelnemer’ – Artikel 8, lid 1 – Voorvallen die erop kunnen wijzen dat geregistreerde stoffen wellicht worden misbruikt voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen of

psychotrope stoffen – Verplichting tot kennisgeving van deze voorvallen – Begrip ‚vorval‘ – Strekking

Samenvatting: het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Moeten natuurlijke personen en rechtspersonen die op zodanige wijze betrokken zijn bij het in de handel brengen van geregistreerde stoffen dat die betrokkenheid een op grond van artikel 2, lid 1, aanhef en onder d, van het kaderbesluit 2004/757 strafbaar te stellen feit oplevert, worden aangemerkt als ‚marktdelnemer‘ als bedoeld in artikel 2, onder d), van verordening nr. 273/2004?

2) Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord:

a) Leveren die gedragingen van de onder 1 bedoelde marktdelnemer een ‚vorval‘ als bedoeld in artikel 8, lid 1, verordening nr. 273/2004 op?

b) Zijn gedragingen als het ontvangen, vervoeren en opslaan van geregistreerde stoffen een ‚vorval‘ als bedoeld in artikel 8, lid 1, van verordening nr. 273/2004, als deze gedragingen niet plaatsvinden met de bedoeling deze stoffen te leveren aan een derde?

Het Hof (Zevende kamer) verklaart voor recht:

Artikel 2, onder d), van verordening (EG) nr. 273/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 inzake drugsprecursoren, zoals gewijzigd bij verordening (EU) nr. 1258/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013, moet aldus worden uitgelegd dat:

Een persoon die in het kader van een illegale activiteit betrokken is bij het in de handel brengen van in de Europese Unie geregistreerde stoffen, geen „marktdelnemer” in de zin van die bepaling is.

Hof van Justitie 16 februari 2023 (C-349/21), [www.curia.europa.eu](https://curia.europa.eu)

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270504&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2174553>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Telecommunicatiesector – Verwerking van persoonsgegevens en bescherming van de persoonlijke levenssfeer – Richtlijn 2002/58/EG – Artikel 15, lid 1 – Beperking van de vertrouwelijkheid van elektronische communicatie – Rechterlijke beslissing waarbij machtiging wordt verleend tot het onderscheppen, opnemen en opslaan van telefoongesprekken van personen die worden verdacht van het plegen van een ernstig, opzettelijk gepleegd strafbaar feit – Praktijk waarbij de beslissing wordt opgesteld volgens een vooraf opgestelde standaardtekst die geen geïndividualiseerde motivering bevat – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Motiveringsplicht

Samenvatting: het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Is een praktijk van nationale rechterlijke instanties in strafprocedures op grond waarvan de rechter bij het verlenen van machtiging tot het onderscheppen, opnemen en opslaan van telefoongesprekken van verdachten, gebruikmaakt van een vooraf opgestelde tekst in algemene bewoordingen, waarin zonder enige individualisering enkel wordt gesteld dat de wettelijke bepalingen in acht zijn genomen, verenigbaar met artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, gelezen in samenhang met artikel 5, lid 1, en overweging 11 ervan?

2) Zo nee, is het dan in strijd met het Unierecht dat het nationale recht aldus wordt uitgelegd dat informatie die is verkregen als gevolg van een dergelijke machtiging, kan worden gebruikt om de tenlastelegging te bewijzen?

Het Hof verklaart voor recht:

Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie), gelezen in het licht van artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

het zich niet verzet tegen een nationale praktijk waarin de rechterlijke beslissingen waarbij op een met redenen omkleed en gedetailleerd verzoek van de strafrechtelijke autoriteiten machtiging wordt verleend tot het gebruik van bijzondere inlichtingentechnieken, worden opgesteld volgens een vooraf opgestelde tekst die geen geïndividualiseerde motivering bevat, maar, naast de geldigheidsduur van die machtiging, louter vermelden dat is voldaan aan de voorschriften van de wetgeving waarnaar die beslissingen verwijzen, mits de precieze redenen waarom de bevoegde rechter heeft geoordeeld dat in het licht van de feitelijke en juridische elementen die het betrokken geval kenmerken aan de wettelijke vereisten was voldaan, gemakkelijk en ondubbelzinnig kunnen worden afgeleid uit een kruislingse lezing van de beslissing en het verzoek tot machtiging, dat na de verlening van de machtiging toegankelijk moet worden gemaakt voor de persoon tegen wie het gebruik van bijzondere inlichtingentechnieken is toegestaan.

Perscommuniqué: Een machtiging voor een telefoontap hoeft niet individueel te zijn gemotiveerd. De motiveringsplicht wordt namelijk niet geschonden wanneer de beslissing is gebaseerd op een gedetailleerd en uitvoerig verzoek van de bevoegde strafrechtelijke autoriteit, en de motivering voor de machtiging gemakkelijk en ondubbelzinnig kan worden afgeleid uit een kruislingse lezing van het verzoek en de machtiging

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-02/cp230030nl.pdf>

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 30 juni 2020 (P.20.0310.N), RW 2022-23, afl. 28.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Bewijs – Strafzaken – Proces-verbaal – Bijzondere bewijswaarde – Persoonlijk door de verbalisant binnen de perken van zijn bevoegdheid gedane zintuiglijke vaststellingen betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden – Juridische gevolgtrekking – 2. Dronkenschap – Wegverkeer – Bewijs van de staat van dronkenschap – Vaststellingen in een proces-verbaal met bijzondere bewijswaarde

Samenvatting: 1. en 2. De bijzondere bewijswaarde die de wet hecht aan het krachtens art. 62, eerste lid Wegverkeerswet opgestelde proces-verbaal, geldt alleen voor de persoonlijk door de verbalisant binnen de perken van zijn bevoegdheid gedane zintuiglijke vaststellingen betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden. Deze bijzondere bewijswaarde geldt niet voor de gevolgen die de verbalisant uit deze vaststellingen afleidt of de invulling van juridische begrippen, zoals «de staat van dronkenschap».

Hof van Cassatie 21 april 2020 (P.20.0035.N), RW 2022-23, afl. 24.

Hyperlink:

Trefwoorden: Seksueel strafrecht – Verkrachting – Verkrachting van een meerderjarige – Gecorrectionaliseerd misdrijf – Maximumstraf

Samenvatting: De hoofdgevangenisstraf voor het misdrijf van verkrachting van een meerderjarige dat vóór de inwerkingtreding van de wet van 21 maart 2022 op het nieuwe seksueel strafrecht werd gepleegd met een of meerdere verzwarende omstandigheden zoals bedoeld in art. 377, eerste lid, Strafwetboek zoals van toepassing vóór de inwerkingtreding van die wet, bedraagt na correctionalisering maximaal vijf jaar.

Met noot: DE SMET, B., “Bestrafing van verkrachting vóór en na de wet van 21 maart 2022”, RW 2022-23, afl. 24, 949-952.

Hof van Cassatie 3 november 2020 (P.20.0672.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.5/NL>

Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

2. Misdrijf – Deelneming - Voorafgaande toezegging tot medewerking aan een misdrijf - Niet honorering van de toezegging - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Uit de bepalingen van de artikelen 6.1, 6.3.b en 6.3.c EVRM volgt dat een beklaagde en zijn raadsman over voldoende tijd en faciliteiten moeten beschikken om de verdediging voor te bereiden en die regel geldt evenzeer indien de beklaagde een nieuwe raadsman kiest, zodat de rechter er dan ook in beginsel toe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om een door een beklaagde gekozen raadsman of een nieuw gekozen raadsman de gelegenheid te geven de verdediging voor te bereiden; de voormelde rechten creëren voor een beklaagde evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak indien hij een raadsman of een nieuwe raadsman kiest aangezien van een beklaagde, die kennis heeft van de datum waarop de strafzaak zal worden behandeld, mag worden verwacht dat hijzelf tijdig de nodige initiatieven neemt opdat zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman zijn verdediging kan voorbereiden vermits hij mee verantwoordelijk is voor het kunnen uitoefenen van zijn rechten; bij de beoordeling van een verzoek om uitstel van de behandeling van een strafzaak op grond dat een beklaagde een raadsman of een nieuwe raadsman heeft gekozen en de vraag of dit uitstel noodzakelijk is voor de voorbereiding door die raadsman van de verdediging van de beklaagde, mag de rechter het gegeven betrekken dat de beklaagde reeds geruime tijd kennis had van de datum van de behandeling van de zaak, hij in het verleden reeds werd bijgestaan door raadsliden en hij de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman slechts heeft gedaan kort voor de reeds gekende datum van behandeling van de zaak en derhalve zelf verantwoordelijk is voor de beperkte termijn waarover zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman beschikt voor de voorbereiding van de verdediging, zodat de rechter een verzoek om uitstel op die grond kan afwijzen, zonder dat hij daarbij uitdrukkelijk moet vaststellen dat de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman dilatoir is of procesmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 23 december 2014, AR P.14.1384.N, AC 2014, nr. 810; Cass. 10 oktober 2007, AR P.09.0864.F, AC 2007, nr. 472 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 september 1982, AR nr. 2301, AC 1982-1983, nr. 54; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Brussel, Larcier, 2006, t. II, 355-356; B. DE SMET en K. RIMANQUE, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling. Een overzicht op basis van artikel 6 EVRM, Antwerpen, Maklu, 2002, 132.

2. De vooraf verleende toezegging om mee te werken aan een misdrijf kan een daad van deelneming opleveren in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en het gegeven dat de toezegging uiteindelijk niet werd gehonoreerd, doet daaraan niets af (1). (1) Cass. 18 januari 2000, AR P.99.1541.N, AC 2000, nr. 41; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.615-617, nr. 483.

Hof van Cassatie 3 november 2020 (P.20.0674.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte – Gevolg

2. Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische aangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Op grond van de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank onder meer bepaald door de plaats waar het misdrijf is gepleegd en daaronder zijn alle plaatsen begrepen waar zich een gedraging voordoet die een constitutief bestanddeel van het misdrijf vormt; uit de bepalingen van de artikelen 70/2, 70/4, § 1, en 139, 2, a), AWDA volgt dat het indienen van een douaneaangifte met vermelding van een onjuiste oorsprong van de goederen die in het vrije verkeer worden gebracht, een materiële handeling uitmaakt die een constitutief bestanddeel is van het misdrijf van in het vrije verkeer brengen van goederen met vermelding van een onjuiste oorsprong, zodat de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank voor die feiten kan worden bepaald aan de hand van de ligging van het douanekantoor waar de aangifte is ingediend en wordt gecontroleerd.

2. Uit de bepalingen van de artikelen 1 en 2 van het ministerieel besluit van 19 juli 2006, de artikelen 1, § 1, en 2 van het ministerieel besluit van 22 juli 1998 en de artikelen 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 van het ministerieel besluit van 26 maart 2007, volgt dat de aan het enig kantoor der douane en accijnzen toegewezen bevoegdheid tot het aanvaarden van elektronisch ingediende douaneaangiften geen afbreuk doet aan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbanken van de plaatsen waar de douanekantoren gevestigd zijn die instaan voor de afhandeling van die aangiften; die plaatsen zijn immers plaatsen waar het misdrijf is gepleegd aangezien daar onder meer de overeenstemming van de goederen met de aangiften worden gecontroleerd en de verdere bestemming van de goederen wordt opgevolgd.

Hof van Cassatie 16 december 2020 (P.20.0660.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.4/NL>

Trefwoorden: Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Mededeling van een afschrift van het betekeningsexploot aan de raadsman van beklaagde - Draagwijdte

Samenvatting: Krachtens artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de veroordeelde verzet aantekenen tegen het vonnis binnen de vijftien dagen die volgen op de dag waarop hij heeft kennisgenomen van de betekening, wanneer die niet in persoon werd gedaan; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de verzetdoende partij kennis had van de betekening van de beslissing bij verstek, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die deze niet kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

Uit het enkele feit dat het openbaar ministerie op 1 oktober 2018 een afschrift van het betekeningsexploot van de bij verstek gewezen beslissing aan de raadsman van de eiser had gezonden, hebben de appelrechters niet kunnen afleiden dat laatstgenoemde zelf meer dan

vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet op 20 november 2018 had kennisgenomen van de betekening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

Hof van Cassatie 27 januari 2021 (P.20.1213.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.3/NL>

Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag

Samenvatting: Het vermoeden van onschuld (1) betreffende de vervolgte feiten is niet meer van toepassing wanneer de schuld van de beklaagde of de beschuldigde bewezen is; het staat los van de procedure tot bepaling van de straf, zowel wat betreft de aard van de straf als de strafmaat (2), aldus kan de miskenning van het vermoeden van onschuld niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de rechter, om de aard van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden, de vrees uitdrukt dat de eiser zou recidiveren (3), zelfs al wordt die vrees afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag. (1) Gewaarborgd door de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR; zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) "Het vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de bepaling van de strafmaat alle regelmatig verkregen elementen in overweging te nemen die eigen zijn aan de persoon van de beklaagde en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren" (Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (3) Cass. 29 oktober 2003, AR P.03.1116.F, arrest niet gepubliceerd, geciteerd door F. KUTY, "Justice pénale et procès équitable", vol. 2, Brussel, Larcier, 2006, p. 218, nr. 1598; zie Cass. 16 november 1993, AR 5223, AC 1993, nr. 463 (inaanmerkingneming van het gerechtelijk verleden).

Hof van Cassatie 10 maart 2021 (P.21.0026.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.4/NL>

Trefwoorden: Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste

Samenvatting: Noch de artikelen 87, § 1, en 322 Strafwetboek, noch enige andere bepaling vereisen dat de stukken van de rechtspleging, naar aanleiding van de vervanging van een verhinderde rechter door een plaatsvervangende rechter, vermelden dat de andere rechters niet beschikbaar zijn of nog dat de bezetting van het gerecht niet volstaat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 175.

Hof van Cassatie 10 maart 2021 (P.20.1295.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1/NL>

Trefwoorden: 1. Uitoefening van de strafvordering - Openbaar ministerie - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis – Gevolg

2. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Toepassingsvoorwaarden

3. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Uitsluiting - Voorwaarde

4. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Complex misdrijf

5. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Valsheid en gebruik van valse stukken - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid - Gevolg

6. Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Oplichting en verduistering

Samenvatting: 1. De strafvordering is geen rechtsvordering waarover het openbaar ministerie naar eigen goeddunken kan beschikken, aangezien deze hem niet toebehoort; zijn berusting in een vonnis waartegen het nochtans hoger beroep heeft ingesteld, ontnemt aan zijn rechtsmiddel noch het vereiste belang noch zijn bestaansreden (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 160.

2. De regel van de dubbele strafbaarstelling, alsook de voorwaarden met betrekking tot de nationaliteit of de hoofdverblijfplaats van de dader, bepaald in artikel 10quater, § 2, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, veronderstellen dat de omkoping van de buitenlandse ambtenaar werd gepleegd buiten het grondgebied van het Rijk.

3. Om de toepassing van het territorialiteitsbeginsel van de strafwet uit te sluiten, moet de rechter vaststellen dat het wanbedrijf door geen van zijn bestanddelen verbonden is met het grondgebied van het Rijk (1). (1) Cass. 4 oktober 2017, AR P.17.0138.F, AC 2017, nr. 525.

4. Het complexe misdrijf, dat het stellen van meerdere materiële handelingen van verschillende aard inhoudt, wordt geacht in België te zijn gepleegd wanneer een van de bestanddelen ervan daar werd gepleegd.

5. Het Belgisch gerecht kan kennisnemen van een in het buitenland gepleegde valsheid in geschriften wanneer de vervalser van het valse stuk gebruik heeft gemaakt in België: de ondeelbaarheid, ontstaan ten gevolge van de eenheid van opzet, heeft de bevoegdheid tot

gevolg van de rechten van de Staat op het grondgebied waarvan een deel van het geheel werd begaan (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0194.F, AC 2016, nr. 348.

6. Een oplichting of een verduistering wordt geacht op het grondgebied van het Rijk te zijn gepleegd indien er op zijn grondgebied voorbereidende handelingen zijn gesteld die een van de noodzakelijke bestanddelen van de listige kunstgreep of van de verandering van eigendomstitel vormen.

Hof van Cassatie 14 september 2021 (P.21.0530.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.7/NL>

Trefwoorden: Straf – Motivering – Persoonlijkheid van de dader – Feiten die als een misdrijf kunnen worden omschreven – Vermoeden van onschuld – Rechten van de Mens – Vermoeden van onschuld – Motivering van de straf – Verwijzing naar feiten die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd

Samenvatting: Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 29 mei 2018, AR P.17.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0627.F, AC 2016, nr. 566; Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Hof van Cassatie 13 september 2022 (P.22.0602.N), RW 2022-23, afl. 24.

Hyperlink:

Trefwoorden: Taalgebruik – Gerechtszaken – Verzoek om verzending naar een rechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging – Voor het eerst in hoger beroep geformuleerd verzoek

Samenvatting: Een op art. 23, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken gegrond verzoek om verzending van de zaak naar een rechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging, kan niet voor het eerst in hoger beroep worden ingediend.

Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.0508.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.2/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep – Gedetineerde beklaagde – Vervallenverklaring wegens laattijdigheid – Voorwaarde van kennisgeving van de beroepstermijn – Bijstand van een raadsman – Vermoeden van kennisgeving van de beroepstermijn

Samenvatting: Uit de artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig hoger beroep in te stellen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om dit hoger beroep binnen de termijn van dertig dagen na de op tegenspraak gewezen beslissing, in te stellen; indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake correct heeft voorgelicht; het gegeven dat deze raadsman het instellen van hoger beroep afraadt of nadien beslist geen bijstand meer te verlenen, doet niet anders besluiten; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig hoger beroep in te stellen; het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

Hof van Cassatie 18 oktober 2022 (P.22.0749.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2/NL>

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Evocatie – Wijziging van het beroepen tussenvonnissen op verzet in zoverre het oordeelt dat het verstek aan de beklaagde te wijten is

Samenvatting: Wanneer een beklaagde hoger beroep instelt tegen een vonnis dat geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering maar louter oordeelt dat het verzet van de beklaagde tegen het hem bij verstek veroordelend vonnis ontvankelijk is en dat dit verstek aan hem te wijten was en dat voor het overige het debat heropent teneinde de zaak ten gronde te behandelen, is de rechter in hoger beroep die dat vonnis tenietdoet of wijzigt door te beslissen dat het verstek ingevolge de onregelmatigheid van de betekening van de dagvaarding niet aan de beklaagde te wijten was, bij toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering ertoe verplicht de zaak aan zich te trekken en te beslissen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep vermag in dat geval de onregelmatigheid niet te herstellen door de zaak voor verdere behandeling ten gronde naar

de eerste rechter te verwijzen (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, AC 2021, nr. 148 met concl. OM.

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskening in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, AC 2021, nr. 148 met concl. OM.

Hof van Cassatie 8 november 2022 (P.22.0812.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.2/NL>

Trefwoorden: 1. Strafvordering – Algemeen – Aanhangigmaking bij het vonnisgerecht – Kwalificatie van de feiten – a) Heromschrijving van de telastlegging – Voorwaarden – b) Feiten die slechts onder één misdrijfkwificatie worden vervolgd, maar waarop meerdere misdrijfkwificaties van toepassing zijn – Misdrijfomschrijving waarop de zwaarste straf wordt gesteld

2. Milieu – Milieustrafrecht – Achterlaten, beheren of overbrengen van afvalstoffen in strijd met de milieuvoorschrift en – Vergunning voor het opslaan en behandelen van afvalstoffen – Art. 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM.

Samenvatting: 1. a) In correctionele zaken en politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen niet de daarin vervatte kwalificatie of omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals zij blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding ten grondslag liggen.

De rechter is niet gebonden door de kwalificatie van de feiten in de dagvaarding of de verwijzingsbeschikking, maar moet aan de feiten de juiste omschrijving geven. Om tot heromschrijving van de telastlegging te kunnen overgaan, is niet vereist dat de bestanddelen van het oorspronkelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn. Vereist is dat het recht van verdediging wordt geëerbiedigd met betrekking tot de nieuwe misdrijfomschrijving en dat die laatste hetzelfde feit tot voorwerp heeft als de materiële gebeurtenis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt.

b) Het vonnisgerecht moet aan de feiten, voorwerp van de telastlegging, de juiste misdrijfomschrijving geven. Wanneer die feiten slechts onder één misdrijfkwificatie worden vervolgd, maar er meerdere misdrijfkwificaties op van toepassing zijn, kan het vonnisgerecht zonder aanvullende aanhangigmaking de beklaagde niet veroordelen voor meerdere misdrijven en is het ertoe gehouden de feiten te kwalificeren volgens de misdrijfomschrijving waarop de zwaarste straf wordt gesteld. De omstandigheid dat een bewezenverklarde telastlegging door het vonnisgerecht wordt geherkwalificeerd, heeft in

dat geval dan ook niet tot gevolg dat het geherkwalificeerde misdrijf onverenigbaar is met de constitutieve bestanddelen van de oorspronkelijke kwalificatie.

2. De omstandigheid dat de exploitant van een inrichting voor het opslaan en behandelen van afvalstoffen op een bepaald terrein over een vergunning beschikt om deze onder bepaalde voorwaarden te exploiteren, heeft niet tot gevolg dat hij zich met betrekking tot dit terrein niet schuldig kan maken aan het in artikel 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM bedoelde misdrijf. Het bestaan van een dergelijke vergunning is dan ook niet noodzakelijk strijdig met de bewezenverklaring van dat misdrijf.

Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.1116.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.10/NL>

Trefwoorden: Redelijke termijn – Overschrijding – Gevolg – Rechter kiest voor mindere straf – Niet af te meten aan de straf uitgesproken door de eerste rechter

Samenvatting: De appelrechter kan een vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn remediëren hetzij door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, hetzij door de aan de beklaagde op te leggen straf op een reële en meetbare wijze te verminderen ten opzichte van de straf die hijzelf zou hebben opgelegd zonder overschrijding van de redelijke termijn; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar.

Indien de appelrechter oordeelt dat ter remediëring kan worden volstaan met een strafvermindering, dient hij deze vermindering niet af te wegen ten opzichte van de door de eerste rechter opgelegde straf; het feit dat de eerste rechter geen overschrijding van de redelijke termijn heeft vastgesteld en dat de zaak bij de appelrechter aanhangig is ingevolge het enkele hoger beroep van de beklaagde, speelt daarbij geen rol vermits de relatieve werking van dat hoger beroep immers alleen tot gevolg heeft dat de door de appelrechter opgelegde straf niet hoger mag zijn dan de door de eerste rechter opgelegde straf (1). (1) Zie ook Cass. 14 februari 2017, AR P.16.1099.N, AC 2017, nr. 108.

Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.0876.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.8/NL>

Trefwoorden: 1. Verstek – Verzet – Ongedaan verklaren – Beoordeling – Betrokkene heeft de kennisname van de dagvaarding bewust onmogelijk gemaakt

2. Verstek – Verzet – Ongedaan verklaren – Voor de eerste keer in hoger beroep – Gevolg

Samenvatting: 1. Uit artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar het enkele feit dat hij aan wie de dagvaarding persoonlijk werd betekend niet de taal machtig is waarin die dagvaarding is opgesteld, volgt niet dat de rechter noodzakelijk moet oordelen dat de betrokkene geen kennis had van de

dagvaarding; de rechter kan bij de beoordeling over het kennis hebben van de dagvaarding het gegeven betrekken dat de betrokkene bewust de kennisname van de dagvaarding onmogelijk heeft gemaakt en de betrokkene kan zich in dat geval niet op zijn eigen verzuim beroepen.

Het staat aan de rechter te oordelen of, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak, de betrokkene kennis had van de dagvaarding of die kennisname bewust onmogelijk heeft gemaakt en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

2. Uit het arrest nr. 123/2019 van 26 september 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat indien het appelgerecht ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie het verzet dat de beklaagde voor de eerste rechter heeft ingesteld voor het eerst in hoger beroep ongedaan verklaart, het appelgerecht over de grond van de zaak zelf moet beslissen, ook al viseert artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dit geval niet (1). (1) GGwH 26 september 2019, nr. 123/2019, www.const-cour.be; S. VAN OVERBEKE, “Grievensstelsel en hoger beroep in strafzaken”, in *Recht en Praktijk*, Mechelen, Kluwer, 2022, p. 36-37; B. DE SMET, “Verstek en verzet in strafzaken”, Antwerpen, Intersentia, CABG, 2020, 166-167.

Hof van Cassatie 6 december 2022 (P.22.1026.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221206.2N.17/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken – Getuige à charge – Beklaagde vroeg niet zelf om het verhoor van de getuige à charge – Ongeacht of een medebeklaagde dit wel vroeg – Gevolg

2. Getuige à charge – Verzoek tot verhoren – Beoordeling rechter

3. Getuige à charge – Verzoek tot verhoren – Beoordeling rechter – Criteria

4. Vermogensvoordelen – Omvang – Ex aequo et bono

Samenvatting: 1. Een beklaagde die in het kader van zijn verdediging wenst dat de rechter een bepaalde getuige à charge ter rechtszitting hoort, moet dat zelf en op een duidelijke, precieze en ondubbelzinnige wijze aan de rechter vragen aangezien de uit artikel 6.1 en 6.3.d EVRM voortvloeiende rechten van persoonlijke aard zijn voor elke beklaagde afzonderlijk; een beklaagde kan zich niet erover beklagen dat de rechter geen getuigenverhoor heeft bevolen dat die beklaagde, met nochtans de nodige kennis van zaken, zelf niet heeft gevraagd en het speelt daarbij geen rol of een medebeklaagde dit getuigenverhoor in het kader van zijn eigen verdediging wel heeft gevraagd, ongeacht of die medebeklaagde voor dezelfde feiten wordt vervolgd, dan wel een soortgelijk verweer voert (1). (1) Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, AC 2022, nr. 434; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

2. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen waarbij het wezenlijk is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, AC 2022, nr. 434; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

3. Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;(ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald;(iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen die kunnen bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, AC 2022, nr. 434; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde waarbij de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria kan versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen en het aldus niet volstaat om te wijzen op het niet of niet geheel voldaan zijn aan een bepaald criterium, wanneer een ander criterium voldoende relevantie heeft om dit te compenseren, zodat het aan de rechter staat om rekening houdend met de voormelde

criteria, gelezen in hun onderling verband en steunend op concrete omstandigheden, te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend (1). (1) Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, AC 2022, nr. 434; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

4. Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen als bedoeld door artikel 42, 3°, Strafwetboek of de geldwaarde ervan als bedoeld door artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek exact vast te stellen, mag de rechter dit bedrag ex aequo et bono bepalen en daarvoor dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen, die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen of een raming van de geldwaarde ervan toelaten; het enkele feit dat de rechter het bedrag van de wederrechtelijke vermogensvoordelen die hij lastens een beklaagde verbeurdverklaart, ex aequo et bono bepaalt op een hoger bedrag dan de sommen waarvan hij op grond van verklaringen in het strafdossier vaststelt dat zij met zekerheid door slachtoffers zijn betaald, door ook rekening te houden met sommen waarvan hij op grond van dezelfde gegevens oordeelt dat zij ongetwijfeld ook door slachtoffers moeten zijn betaald zonder dat dit als dusdanig blijkt uit verklaringen in het strafdossier, impliceert niet dat hij de beklaagde schuldig verklaart aan of straft voor niet-vervolgde of niet-bewezen feiten aangezien de rechter daarmee enkel een feitelijk vermoeden gebruikt om de zwaarte van de hier bedoelde straf te bepalen (1). 1) Cass. 24 maart 2020, AR P.19.0571.N, AC 2020, nr. 211 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, NC 2010/2, 130 en noot J. ROZIE, "De schriftelijke ontnemingsvordering: een maat voor niets"; Cass. 14 december 1994, AR P.94.1033.F, AC 1994, nr. 555.

Hof van Cassatie 24 januari 2023 (P.22.1311.N),

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Strafverzwaring – Terbeschikkingstelling

Samenvatting: Volgens artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering is eenstemmigheid vereist voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te kunnen verzwaren. De toegankelijkheid, nauwkeurigheid en voorspelbaarheid van de rechtstoepassing vereisen dat die verzwaring wordt bepaald aan de hand van objectieve criteria.

Om na te gaan of er een strafverzwaring is, moeten de in eerste aanleg en in hoger beroep opgelegde straffen met elkaar worden vergeleken. Dat geldt in de eerste plaats voor de hoofdstraffen. Er is geen strafverzwaring wanneer het appelgerecht aan de beklaagde een lagere hoofdstraf oplegt dan de eerste rechter, ongeacht de opgelegde bijkomende straffen

en hun maat. Die regel is ook van toepassing op de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank. Dat die bijkomende straf aanleiding kan geven tot een langere vrijheidsbeneming dan de door de eerste rechter uitgesproken gevangenisstraf of dat de beklaagde die bijkomende straf subjectief aanvoelt als een strafverzwaring, laat niet toe anders te oordelen.

Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1372.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230131.2N.6/NL>

Trefwoorden: Eenheid van opzet – Beoordeling

Samenvatting: Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalt: “Wanneer de feitenrechter vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet, houdt hij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen. Indien deze hem voor een juiste bestraffing van al de misdrijven voldoende lijken, spreekt hij zich uit over de schuldvraag en verwijst hij in zijn beslissing naar de reeds uitgesproken straffen. Het geheel van de straffen uitgesproken met toepassing van dit artikel mag het maximum van de zwaarste straf niet te boven gaan.”

Verschillende aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijven komen uit eenzelfde opzet voort wanneer zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking en in die zin door één feit, te weten een complexe gedraging, zijn opgeleverd. Het in de wet bedoelde opzet kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het systeem dat hij heeft bedacht om zijn doel te bereiken.

De rechter die moet oordelen over het al dan niet bestaan van eenheid van opzet, kan hierbij in aanmerking nemen dat de misdrijven verschillend zijn en andere belangen beogen te beschermen. Hij voegt daardoor geen voorwaarde aan de wet toe.

Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1300.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230131.2N.1/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep door OM – Verzwaren toestand van de beklaagde – Verwittiging van beklaagde is hiervoor niet nodig

Samenvatting: De appelrechter kan de toestand van de beklaagde alleen verzwaren op het hoger beroep van het openbaar ministerie. Hij kan dat doen zonder de beklaagde vooraf te moeten verwittigen, wanneer de mogelijkheid tot verzwaring voldoende blijkt uit dat hoger beroep. De appelrechter miskent aldus niet het recht van verdediging wanneer hij op het hoger beroep van het openbaar ministerie de straf verzwart zonder de beklaagde te verzoeken zich wat dat betreft te verdedigen.

Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.22.1368.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230131.2N.4/NL>

Trefwoorden: 1. Informaticabedrog – Begrip informaticasysteem – Begrip invoeren – Gokspel computerterminal

2. Straftoemeting – Fout burgerlijke partij

Samenvatting: 1. Het in artikel 504quater Strafwetboek bepaalde wanbedrijf stelt diegene strafbaar die met bedrieglijk opzet beoogt een onrechtmatig economisch voordeel voor zichzelf of voor een ander te verwerven door gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een informaticasysteem, in een informaticasysteem in te voeren, te wijzigen, te wissen of met enig ander technologisch middel de normale aanwending van gegevens in een informaticasysteem te veranderen.

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 504quater Strafwetboek blijkt dat het begrip informaticasysteem slaat op alle systemen voor de opslag, verwerking of overdracht van gegevens, dit zijn voorstellingen van informatie die geschikt zijn voor opslag, verwerking en overdracht via een informaticasysteem. De begrippen invoeren, wijzigen of wissen zijn daarentegen niet nader bepaald en dienen bijgevolg in hun normale taalkundige betekenis te worden begrepen.

Hieruit volgt dat de persoon die in een computerterminal gegevens invoert die vereist zijn voor het spelen van een door een gokinrichting aangeboden gokspel of weddenschap, waaronder het invoeren van het bedrag van de inzet, terwijl die persoon in werkelijkheid geen spel van winst of verlies wil spelen maar van meet af aan enkel gebeurlijke winst wil innen en gebeurlijk verlies wil ontduiken door bedrieglijk de inzet niet te betalen, strafbaar is op grond van artikel 504quater Strafwetboek. Dat de gegevensinvoer nadien nog een aanvaarding of een gegevensmanipulatie door de exploitant van de inrichting vereist, speelt geen rol. Evenmin wordt de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de vermelde persoon weggenomen door de eventuele fout van de exploitant die erin bestaat zich niet te vergewissen van de effectieve betaling van de inzet vóór het spel.

2. De rechter die de door een burgerlijke partij gevraagde schadevergoeding verwerpt omdat die burgerlijke partij door haar fout heeft bijgedragen tot haar eigen schade, moet daarmee geen rekening houden bij de straftoemeting.

Hof van Cassatie 31 januari 2023 (P.23.0102.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230131.2N.12/NL>

Trefwoorden: Voorlopige invrijheidstelling – Verzoek per mail

Samenvatting: Uit artikel 27, § 1, en § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de voorlopige invrijheidstelling kan worden verleend op indiening van een verzoekschrift dat

wordt neergelegd op de griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen. Een verzoekschrift in de zin van die bepaling vereist ofwel dat het verzoek wordt geformuleerd in een van de verzoeker of zijn raadsman uitgaand geschrift dat wordt ingediend of ontvangen op de griffie, in voorkomend geval per faxbericht, ofwel dat het verzoekschrift aan de griffie wordt meegedeeld door middel van een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 32ter Gerechtelijk Wetboek.

Het versturen van een e-mailbericht naar de griffie kan niet worden beschouwd als een verzoekschrift dat wordt ingediend of ontvangen op de griffie in de zin van artikel 27, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, noch als een neerlegging door middel van een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 32ter Gerechtelijk Wetboek. De omstandigheid dat een dergelijk informaticasysteem nog niet operationeel is voor de indiening van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling op de desbetreffende griffie, doet hieraan geen afbreuk.

Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1492.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.9/NL>

Trefwoorden: Straffen – Verbeurdverklaring - Informaticasysteem - Voorwaarde en definities - Nadeel: niet meer beschikbaar zijn van privé-bestanden - Teruggavemogelijkheid staat verbeurdverklaring niet in de weg

Samenvatting: Wanneer in een informaticasysteem van een beklagde bepaalde digitale bestanden worden teruggevonden die volgens de rechter hebben gediend of bestemd waren tot het plegen van het vervolgte misdrijf in de zin van artikel 42, 1°, Strafwetboek, beveelt de rechter in de regel de verbeurdverklaring van het gehele informaticasysteem met inbegrip van alle erin aanwezige componenten als instrument van het misdrijf. Tot die componenten behoren alle interne harde schijven waarmee het informaticasysteem is uitgerust, ongeacht op welke precieze harde schijf of schijven de vermelde bestanden zijn teruggevonden. Het informaticasysteem, met inbegrip van alle aanwezige sturingsprogrammatuur en apparatuur, vormt in beginsel immers één geïntegreerd geheel waarvan alle componenten op een normale wijze moeten samenwerken opdat de interne harde schijven kunnen worden gebruikt om digitale bestanden op te slaan, te consulteren, te bewerken of te verspreiden. Bovendien is niet vereist dat de rechter een informaticastudie doet of vraagt om het precieze nut of de precieze werking of inhoud van elke harde schijf of andere component van het informaticasysteem te achterhalen of om zich ervan te vergewissen dat er in geval van teruggave van bepaalde componenten geen risico bestaat dat de illegale bestanden nog toegankelijk kunnen worden gemaakt met bepaalde gegevensopslagtechnologie.

Evenmin dient de rechter met het oog op de verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek een onderscheid te maken tussen een fysieke digitale gegevensdrager en de digitale bestanden die, al dan niet verzameld in een digitale map, op die drager zijn opgeslagen. Ongeacht het risico dat de digitaal verwijderde bestanden nog terug toegankelijk kunnen worden gemaakt, is een digitaal bestand immers des te meer onlosmakelijk verbonden met een gegevensdrager, aangezien het enkel door de aanwending van een dergelijke drager zijn normale werking kan hebben.

Dit alles verhindert niet de teruggave van bepaalde fysieke gegevensdragers, indien die gegevensdragers of de erop opgeslagen bestanden geen verband houden met het vervolgd misdrijf of niet op een andere wijze illegaal zijn.

De verbeurdverklaring van een gans informaticasysteem of een gehele digitale gegevensdrager kan evenwel leiden tot het verlies van legale digitale gegevens van persoonlijke of professionele aard, die op dat informaticasysteem of die digitale gegevensdrager zijn opgeslagen. Hierdoor kan het recht op privéleven of het eigendomsrecht van de beklaagde worden aangetast. Daartegenover staat

dat digitale gegevens vatbaar zijn voor een in principe onbeperkte vermenigvuldiging zonder kwaliteitsverlies. De technische en maatschappelijke evolutie waardoor de digitale opslag van gegevens is toegenomen en de mogelijkheid tot het digitaal vermenigvuldigen van die gegevens verantwoord dan ook een evolutieve uitlegging van de toepasselijke wetsbepalingen, mede in het licht van de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 8 EVRM en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

Hieruit volgt dat de artikelen 42, 1°, en 44 Strafwetboek, samen gelezen met artikel 8 EVRM en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, de beklaagde toelaten om aan de rechter de teruggave te vragen van een digitale kopie van de legale gegevens die zijn opgeslagen in een informaticasysteem of op een digitale gegevensdrager, wanneer dat systeem of die drager in aanmerking komt voor verbeurdverklaring. Vereist is dat de betrokkene de teruggave uitdrukkelijk vraagt, dat hij aantoont dat die vraag betrekking heeft op essentiële gegevens van persoonlijke of professionele aard waar hij zonder de teruggave geen toegang meer kan hebben, dat hij die gegevens en hun precieze locatie in het informaticasysteem of op de gegevensdrager aanduidt en dat hij zelf een gegevensdrager ter beschikking stelt waarop de gegevens kunnen worden gekopieerd. Bovendien moet het technisch en zonder onevenredige werklast mogelijk zijn de gevraagde gegevens te kopiëren.

De rechter oordeelt, op grond van de door hem vastgestelde gegevens en na een afweging tussen het belang van de beklaagde op teruggave en het belang van de maatschappij op verbeurdverklaring, onaantastbaar over het verzoek tot teruggave. De rechter mag alleen geen onverantwoorde gevolgen uit zijn vaststellingen afleiden, wat het Hof nagaat.

Deze teruggave staat de verbeurdverklaring van het informaticasysteem of de digitale gegevensdrager op grond van de artikelen 42, 1°, en 43, eerste lid, Strafwetboek niet in de weg. Die verbeurdverklaring is namelijk een straf die de rechter aan de beklaagde moet opleggen als gevolg van het bewezen verklaarde misdrijf, indien de voorwaarden daartoe zijn vervuld.

Met noot: DE METS, J., “Beklaagde kan teruggave van digitale gegevens vragen, bevestigt Hof van Cassatie”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 464, 1 en 4.

Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.0990.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2N.1/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Ambtshalve grief - Europees Aanhoudingsbevel - Specialiteitsbeginsel

Samenvatting: Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de appelrechter om ambtshalve een grief op te werpen die verband houdt met een van de erin bedoelde onderwerpen, rekening houdend met de interpretatie van die verplichting door de arresten van het Grondwettelijk Hof van 16 mei 2019 (nr. 67/2019) en 20 november 2019 (nrs. 185/2019 en 189/2019).

De loutere omstandigheid dat de appelrechter vaststelt dat een appellant in zijn conclusie aanvoert dat het in artikel 37 Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde specialiteitsbeginsel werd miskend maar in zijn grievenschrift geen procedurele grief heeft aangevoerd over dit beginsel, dat aldus geen deel uitmaakt van de in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde beroepsgrievens, verplicht hem niet om hierover ambtshalve een grief op te werpen noch om het doelloze verweer van de appellant in dit verband te beantwoorden. Uit de enkele niet-naleving van het specialiteitsbeginsel, dat niet absoluut is en waarvan onder bepaalde voorwaarden zelfs afstand kan worden gedaan, kan immers niet worden afgeleid dat de strafvordering niet ontvankelijk is.

Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1457.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.2/NL>

Trefwoorden: Hof van assisen – Samenstelling van de jury – Preliminaire zitting – Verhinderings

Samenvatting: Het Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

- in artikel 123 dat de jury zitting houdt met twaalf gezworenen;
- in artikel 124 dat het hof van assisen vóór de uitloting kan bevelen dat buiten de twaalf werkende gezworenen nog één tot vierentwintig plaatsvervangende gezworenen worden uitgeloot die het debat zullen bijwonen;
- in artikel 125, eerste lid, tweede zin, dat de gezworene die verhinderd is het debat bij te wonen, wordt vervangen door een plaatsvervangende gezworene volgens de orde van de uitloting, indien de reden van verhindering door het hof van assisen is aangenomen.

Het Wetboek van Strafvordering bepaalt:

- in artikel 287 dat de gezworenen ten minste twee werkdagen vóór de rechtszitting ten gronde worden opgeroepen voor het hof van assisen in aanwezigheid van de partijen en dat de voorzitter beslist over de ontslagen en vrijstellingen van de opgeroepen gezworenen, waarna de namen van de aanwezige niet vrijgestelde gezworenen in een bus worden gelegd;
- in artikel 289, § 2, onder meer, dat de beschuldigde en de procureur-generaal een gelijk aantal gezworenen mogen wraken, namelijk zes indien er geen plaatsvervangende gezworenen zijn, zeven indien er één of twee zijn en acht indien er drie of vier zijn;
- in artikel 289, § 3: “De jury is rechtsgeldig samengesteld zodra twaalf gezworenen zijn aangewezen. Op het ogenblik waarop de jury wordt samengesteld, is ten hoogste twee derde van de leden ervan van hetzelfde geslacht. Vervolgens loot de voorzitter van het hof van assisen het aantal plaatsvervangende gezworenen uit dat bepaald is ter uitvoering van artikel 124 van het Gerechtelijk Wetboek.”

Wanneer een jurylid na de samenstelling van de jury zoals bepaald in artikel 289, § 3, Wetboek van Strafvordering, maar vóór de uitloting van de plaatsvervangende juryleden waartoe het hof van assisen heeft beslist, een reden van verhindering aanvoert die hem

belet de eed als jurylid af te leggen en het hof van assisen die reden aanvaardt, dan levert de omstandigheid dat dit hof een bijkomend jurylid uitloot alvorens over te gaan tot de uitloting van het vooropgestelde aantal plaatsvervangende gezworenen en het afnemen van de eed van de aldus uitgelote werkende en plaatsvervangende gezworenen, geen onregelmatigheid in de samenstelling van de jury op die de nietigheid van het daarop volgende proces over de grond van de zaak tot gevolg heeft, wanneer een partij daardoor haar recht van verdediging niet miskend acht. Is dat laatste wel het geval, dan dient die partij haar bezwaar tegen de beweerde onregelmatigheid terstond aan te voeren, dit wil zeggen op een moment waarop een rechtzetting nog mogelijk is. Wanneer die partij dat niet doet en zich over de grond van de zaak verdedigt zonder de samenstelling van de jury te betwisten, kan zij een dergelijke onregelmatigheid niet voor het eerst voor het Hof aanvoeren. De omstandigheid dat de samenstelling van de strafrechtsmachten de openbare orde raakt, doet daaraan geen afbreuk.

De enkele omstandigheid dat het hof van assisen in de vermelde fase van de procedure overgaat tot de ambtshalve vervanging van een verhinderd jurylid door een nieuw uitgeloot jurylid, verhindert een partij niet haar wrakingsrecht met betrekking tot dat nieuwe jurylid uit te oefenen.

Overeenkomstig artikel 353 Wetboek van Strafvordering worden de arresten van het hof van assisen geschreven door de voorzitter bijgestaan door de griffier en door hen ondertekend of, indien de voorzitter verhinderd is te tekenen, door de oudst benoemde rechter en de griffier. Een ondertekening door de assessoren is aldus niet vereist.

Niets belet dat een arrest van het hof van assisen wordt opgenomen in een proces-verbaal van de rechtszitting. Dat arrest is regelmatig ondertekend wanneer het proces-verbaal is ondertekend door de voorzitter en de griffier. Niet vereist is dat het arrest melding maakt van procedurele bepalingen.

De enkele omstandigheid dat het proces-verbaal van de rechtszitting niet uitdrukkelijk vermeldt dat aan een beschuldigde het woord is verleend ter gelegenheid van een procedurehandeling van het hof van assisen, impliceert niet dat de beschuldigde niet de mogelijkheid heeft gehad om bezwaar te laten gelden tegen een onregelmatigheid die hij bij deze procedurehandeling opmerkt. In elk geval kan de beschuldigde dat bezwaar ook uit eigen beweging formuleren.

Het hof van assisen oordeelt onaantastbaar of een door een gezworene aangevoerde reden van verhindering moet worden aangenomen en over de noodzaak om in de vervanging van die gezworene te voorzien teneinde de continuïteit van het debat tot aan de eindbeslissing te verzekeren. Geen enkele wetsbepaling laat de wettigheid van die beslissing afhangen van het overleggen van een bewijsstuk waaruit blijkt dat de aangevoerde reden van verhindering werkelijk bestaat. De omstandigheid dat dit bewijsstuk niet voorkomt op de inventaris van de aan het dossier toegevoegde stukken en het derhalve niet kan worden gecontroleerd, is dan ook niet van aard om een partij te kunnen grieven.

Hof van Cassatie 7 februari 2023 (P.22.1394.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3/NL>

Trefwoorden: Redelijke termijn – Beoordeling

Samenvatting: Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de complexiteit van de strafvervolging, de houding van de met opsporing en vervolging belaste instanties, de houding van de beklaagde en het belang dat de zaak voor de beklaagde heeft het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op behandeling van een strafvervolging binnen een redelijke termijn is miskend.

Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Het bestreden vonnis beoordeelt het redelijketermijnverweer van de eiseres als volgt:

- de vervolgte feiten, namelijk een snelheidsovertreding en het besturen van een motorvoertuig spijs een vervallenverklaring, dateren van 1 juli 2017;
- het laatste proces-verbaal dat vaststelt dat de eiseres niet kwam opdagen dateert van 22 december 2017;
- ongeveer een jaar later, namelijk op 13 november 2018, gaf de procureur des Konings opdracht tot dagvaarding;
- de zaak werd op de rechtszitting van 13 februari 2019 behandeld in afwezigheid van de eiseres en dezelfde dag werd vonnis uitgesproken;
- dit verstekvonnis werd aan de eiseres betekend op 21 augustus 2019;
- de eiseres tekende op 3 september 2019 verzet aan;
- op de rechtszitting van 23 september 2019 werd de behandeling van de zaak op verzoek van de eiseres uitgesteld naar de rechtszitting van 7 oktober 2019, dag waarop het vonnis op verzet werd uitgesproken;
- de eiseres tekende op 16 oktober 2019 hoger beroep aan en liet op de rechtszitting van 23 januari 2020 opnieuw verstek, waarna op 26 februari 2020 het verstekvonnis werd uitgesproken;
- het verstekvonnis werd betekend aan de eiseres op 23 maart 2020 en het duurde tot 14 juli 2022 vooraleer de eiseres daartegen verzet heeft aangetekend;
- er wordt geen enkele verantwoording gegeven voor het verstrijken van een periode van bijna één jaar tussen de laatst nuttige onderzoeksdaad en het geven van de opdracht tot dagvaarding;
- de eigen houding van de eiseres heeft in substantiële mate bijgedragen tot het tijdsverloop tussen de feiten en de einduitspraak.

Gelet op de vaststelling door het bestreden vonnis dat de strafvervolging in deze zaak, die niet als complex wordt beoordeeld, gedurende ongeveer één jaar zonder verantwoording heeft stilgelegen, kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat de redelijke termijn niet is overschreden en dit ongeacht het gegeven dat de duur van de vervolging voor het overige aan de eiseres kan worden toegeschreven.

Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.22.1547.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230214.2N.11/NL>

Trefwoorden: Onderzoek – Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Onregelmatigheid voor vonnisrechter aangevoerd - Mogelijkheden van de rechter

Samenvatting: Wanneer voor de vonnisrechter wordt aangevoerd dat de toegepaste bijzondere opsporingsmethode observatie onregelmatig is en de beoordeling van die onregelmatigheid geen inzage in het vertrouwelijk dossier van de observatie vereist, dan kan de vonnisrechter de kamer van inbeschuldigingstelling niet op grond van artikel 189ter Wetboek van Strafvordering gelasten met een controle over de toepassing van de observatie overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering. In dat geval is op die beoordeling in de onderzoeksfase immers niet artikel 235ter maar wel artikel 235bis Wetboek van Strafvordering van toepassing. Eenmaal de zaak aanhangig is voor de vonnisrechter, verleent artikel 235bis Wetboek van Strafvordering echter geen bevoegdheid meer aan de kamer van inbeschuldigingstelling om de regelmatigheid van de strafrechtspleging te onderzoeken. Indien die kamer zich tijdens de onderzoeksfase dus niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering heeft uitgesproken over de onregelmatigheid, moet de vonnisrechter daarover zelf oordelen. Vereist daarentegen het onderzoek van de onregelmatigheid wel de inzage in het vertrouwelijk dossier van de observatie en steunt die onregelmatigheid op concrete gegevens die pas aan het licht zijn gekomen na de controle van de kamer van inbeschuldigingstelling op grond van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, dan kan de vonnisrechter daarover niet oordelen en moet hij artikel 189ter Wetboek van Strafvordering toepassen. Bijgevolg heeft de vonnisrechter geen keuze om ofwel artikel 189ter Wetboek van Strafvordering toe te passen, ofwel de onregelmatigheid zelf te beoordelen.

Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.22.1303.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230214.2N.1/NL>

Trefwoorden: Onderzoek – GSM – Bevel code mede te delen – Gebrek aan medewerking

Samenvatting: Op grond van artikel 88quater, § 1, Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter een verdachte van wie hij vermoedt dat hij de toegangscode van een te doorzoeken informaticasysteem zoals een gsm kent, bevelen die code mee te delen. Paragraaf 3 van dat artikel bestraft de weigering tot die medewerking.

Een gebrek aan medewerking zoals hier bedoeld kan erin bestaan dat een verdachte die de juiste toegangscode van de gsm kent, opzettelijk een onjuiste code meedeelt of invoert. De vonnisrechter kan dit afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens. Het Hof gaat wel na of de vonnisrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet te verantwoorden zijn.

Op grond van de feiten die het vaststelt, waaronder het feit dat het scherm van de gevonden gsm gegevens vermeldde die wezen op het gebruik ervan door de eiser en het feit dat eisers gezinsleden de gsm herkenden als deze van de eiser, oordeelt het arrest (p. 10-12) dat de eiser de eigenaar, de gebruiker of minstens een regelmatige gebruiker van de gsm was en bijgevolg de toegangscode van het toestel kende, zodat hij het misdrijf bepaald in artikel 88quater, § 3, Wetboek van Strafvordering heeft gepleegd door onwetendheid voor te wenden en opzettelijk een onjuiste code in te voeren. Die beslissing kan het arrest wettig afleiden uit de vastgestelde feiten, zonder dat het verder nog van belang is of de eiser ertoe gehouden kon zijn om zijn zoon te contacteren voor het meedelen van de code.

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.0810.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230221.2N.11/NL>

Trefwoorden: Vrijwillige verschijning – Vereiste – Taak van de rechter en van het Hof

Samenvatting: Vrijwillige verschijning houdt in dat een beklaagde ermee instemt om voor een feit te worden vervolgd, dat niet aanhangig is bij de rechtbank. Die instemming moet blijken uit de stukken van de rechtspleging. Een vrijwillig verweer kan niet worden gelijk gesteld met een vrijwillige verschijning.

Het staat aan de rechter te oordelen of een beklaagde daadwerkelijk vrijwillig is verschenen in die zin dat hij ermee heeft ingestemd te worden vervolgd voor een niet aanhangig gemaakt feit.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1448.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230221.2N.4/NL>

Trefwoorden: Rechtsplegingsvergoeding – Ambtshalve veroordeling

Samenvatting: In strafzaken kan de rechter de in het ongelijk gestelde partij ambtshalve veroordelen tot betaling aan de in het gelijkgestelde partij van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding. Op die beslissing is het beschikkingsbeginsel niet van toepassing.

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.0227.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230221.2N.12/NL>

Trefwoorden: Legaliteitsbeginsel - Hoger beroep (door het OM) - Voorzienbaarheidsbeginsel

Samenvatting: De in artikel 12, tweede lid, Grondwet vermelde beginselen van legaliteit en voorzienbaarheid van de strafrechtspleging zijn van toepassing op de gehele strafrechtspleging en waarborgen aan iedere burger dat tegen hem een vervolging kan worden ingesteld volgens een bij de wet vastgestelde procedure waarvan hij vooraf kennis heeft kunnen nemen. De loutere omstandigheid dat het Grondwettelijk Hof in artikel 205 Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door de wet van 6 december 2022, een ongrondwettigheid heeft vastgesteld in zoverre die procedurebepaling niet voorzag in een termijn voor een beklaagde om een volgberoep in te stellen, doet geen afbreuk aan de voorzienbare regel dat een door een rechterlijke beslissing beoordeelde zaak, of een onderdeel ervan, in beginsel slechts aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep op voorwaarde dat hoger beroep werd ingesteld tegen die beslissing of het desbetreffende onderdeel ervan.

Het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van een beklaagde zijn niet miskend door het loutere feit dat enkel het openbaar ministerie tegen hem hoger beroep heeft ingesteld. Dat rechtsmiddel kan bovendien evenzeer tot zijn voordeel strekken.

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1335.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230221.2N.7/NL>

Trefwoorden: Bewijs vroegere veroordeling

Samenvatting: Het bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft. Dit bewijs kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd. De afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt kan in aanmerking worden genomen.

Hof van Cassatie 21 februari 2023 (P.22.1471.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230221.2N.2/NL>

Trefwoorden: Valsheid in geschrifte – Aflopend misdrijf – Constitutieve elementen – Niet vereist dat het werd voorgelegd aan derden

Samenvatting: Het misdrijf valsheid in geschriften als bedoeld in de artikelen 193, 196 en 214 Strafwetboek bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan.

Een door de wet beschermd geschrift in de zin van die bepalingen is een geschrift dat in een zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die kennis ervan nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling die of het rechtsfeit dat in dit geschrift is vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten.

Valsheid in geschriften is een aflopend misdrijf dat voltrokken is op het moment van de waarheidsvermomming, wanneer op dat moment ook aan alle andere constitutieve bestanddelen is voldaan. Opdat een geschrift vals kan zijn, moet het bijgevolg niet eerst worden voorgelegd aan derden, maar moet het enkel op het moment van de waarheidsvermomming van aard zijn de derden te kunnen misleiden aan wie de dader de voorlegging ervan beoogt of redelijkerwijze kan voorzien. Bijgevolg is ook strafbaar de dader van de valsheid die het valse geschrift bewaart om het op het gepaste moment voor te leggen aan dergelijke derden. De rechter oordeelt op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt of dit het geval is.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1682.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.8/NL>

Trefwoorden: Verval strafvordering - Minnelijke schikking door OM - Betaling

Samenvatting: Uit artikel 216bis, § 2, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de procureur des Konings een minnelijke schikking kan voorstellen of de betalingstermijn voor een reeds voorgestelde minnelijke schikking kan verlengen ook indien de zaak reeds aanhangig is gemaakt bij het vonnisgerecht, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is geweest. Volgens artikel 216bis, § 2, elfde lid, Wetboek van Strafvordering vervalt in dat geval de strafvordering slechts nadat de minnelijke schikking door de bevoegde rechter werd bekrachtigd.

Het loutere feit van de betaling van een door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking nadat de zaak reeds bij het vonnisgerecht aanhangig is gemaakt of de betaling van een minnelijke schikking waarvoor de procureur des Konings de betalingstermijn heeft verlengd nadat de zaak bij het vonnisgerecht werd aanhangig gemaakt, zonder dat het vonnisgerecht die minnelijke schikking heeft bekrachtigd, brengt geen verval van de strafvordering mee.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1363.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.1/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Motivering - Overname uit beroepen vonnis

Samenvatting: Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat de appelrechter de redenen van het beroepen vonnis overneemt en zich die redenen zo eigen maakt. Aldus bevat de beslissing van de appelrechter wel degelijk een eigen redengeving.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1411.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.2/NL>

Trefwoorden: Straf - Strafverzwaring bij recidive - Artikel 56 tweede lid Strafwetboek - Toepassingsmodaliteiten

Samenvatting: Artikel 56, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat ingeval van een vroegere veroordeling tot gevangenisstraf van ten minste één jaar, de veroordeelde kan worden veroordeeld tot het dubbele van het maximum van de bij de wet bepaalde straf, indien hij het nieuwe wanbedrijf pleegt voordat vijf jaar zijn verlopen sinds hij zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf is verjaard.

Indien een beklaagde wordt veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel van tenuitvoerlegging, wordt die straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op het einde van de proeftijd.

Indien een beklaagde wordt veroordeeld tot een effectieve hoofdgevangenisstraf en hem door de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied wordt toegekend, dan wordt de straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op het einde van de proeftijd die geldt voor deze voorlopige invrijheidstelling.

Indien een beklaagde wordt veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf, die deels effectief en deels met uitstel van tenuitvoerlegging wordt uitgesproken en aan die beklaagde door de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied is toegekend, wordt de straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op het einde van de proeftijd die geldt voor de toegekende voorlopige invrijheidstelling dan wel bij het einde van de aan het uitstel verbonden proeftijd indien die zich daarna situeert en omgekeerd.

Volgens het hier toepasselijke artikel 71, tweede lid, Wet Strafwetboek is de proeftijd bij de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied gelijk aan de duur van de vrijheidsstraf die de veroordeelde nog moet ondergaan op het ogenblik van de toekenning van deze strafuitvoeringsmodaliteit, zonder dat de proeftijd korter mag zijn dan twee jaar.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1750.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.16/NL>

Trefwoorden: Zwijgrecht – Houdt ook recht in om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging

Samenvatting: Het zwijgrecht en het recht om zichzelf niet te beschuldigen, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, verzetten zich ertegen dat de rechter de schuldigverklaring van een beklaagde aan het door artikel 32 Wegverkeerswet bedoelde wanbedrijf van het wetens toevertrouwen van een motorvoertuig aan een persoon die niet voorzien is van een rijbewijs mede grondt op de vaststelling dat de beklaagde geen medewerking heeft verleend aan het onderzoek door geen gevolg te geven aan opeenvolgende schriftelijke en telefonische oproepingen en niet op te dagen op de met de politie gemaakte afspraken. Het zwijgrecht houdt niet enkel het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen, maar ook om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging.

Hof van Cassatie 1 maart 2023 (P.22.1463.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.1/FR>

Trefwoorden: Deelneming - Handelen - Bewust en vrijwillig iets niet doen

Samenvatting: Enkel een positieve handeling, voorafgaand aan of samenvallend met het plegen van een strafbaar feit, kan een basis vormen voor deelneming.

lets niet doen kan ook een positieve daad van deelneming zijn indien het bewust en vrijwillig niet-handelen, gezien de context, ondubbelzinnig aanzet tot het plegen van het strafbare feit zoals voorzien in de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek.

Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1478.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.1/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Betwisting 'schuld' in grievenformulier aangeduid - Reikwijdte

Samenvatting: Wanneer een beklaagde die hoger beroep instelt in zijn grievenformulier vermeldt dat hij de beslissing over de schuld betwist, geeft hij aan dat hij alle bestanddelen van de beslissing over de schuld aanvecht. Dat houdt in dat hij daarmee ook de bewijsgegevens die een schuldigverklaring kunnen ondersteunen en bijgevolg ook de wettigheid en regelmatigheid van de bewijsvoering bedoelt, zonder dat hij hierover een afzonderlijke procedurele of andere grief moet aanvoeren.

Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1680.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.8/NL>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Strafverzwaring – Beoordeling

Samenvatting: 1. Om na te gaan of er een strafverzwaring is in de zin van de in het middel vermelde bepalingen, moeten in de eerste plaats de door de eerste rechter en het appelgerecht opgelegde hoofdstraffen worden vergeleken. Indien het appelgerecht een lagere hoofdstraf uitspreekt dan die werd opgelegd door de eerste rechter is er geen strafverzwaring en dit ongeacht de uitgesproken bijkomende straffen en hun maat. Het subjectief aanvoelen door de veroordeelde zwaarder te zijn gestraft door een verzwaring van de bijkomende straffen, ondanks een vermindering van de opgelegde hoofdstraf, doet hieraan geen afbreuk.

Het arrest oordeelt dat “er een (beperkte) overschrijding is van de redelijke termijn, zodat het passend voorkomt om de op te leggen bestraffing te verminderen tot een gevangenisstraf van tien maanden en een geldboete van 500,00 euro” en vermindert de aan de eiser opgelegde bestraffing in vergelijking met de door het beroepen vonnis opgelegde bestraffing. Aldus legt het arrest een door het artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vereiste reële en meetbare strafvermindering op als rechtsherstel voor het overschreden zijn van de redelijke termijn en is de door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bepaalde eenstemmigheid niet vereist.

Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0047.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230314.2N.7/NL>

Trefwoorden: Proces-verbaal van de rechtszitting - Begrip, Doel, Bewijswaarde - Vonnis kan PV aanvullen - Tegenstrijdigheid tussen PV en Vonnis

Samenvatting: Het proces-verbaal van de rechtszitting in strafzaken is een schriftelijk verslag van het verloop van de rechtszitting dat onder meer tot doel heeft de naleving vast te stellen van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen. De in het proces-verbaal van de rechtszitting opgenomen vermeldingen hebben bewijswaarde tot inschrijving wegens valsheid.

Waar het vonnis als primair doel heeft de inhoud van de rechterlijke beslissing en de verantwoording van die beslissing weer te geven, kan het vonnis de in het proces-verbaal van de rechtszitting gedane vaststellingen aanvullen of verbeteren.

Ingeval van een tegenstrijdigheid betreffende de vaststellingen van het verloop van de rechtszitting zoals met betrekking tot de door de partijen en hun raadslieden afgelegde verklaringen tussen het proces-verbaal van de rechtszitting en het vonnis, heeft het proces-verbaal van de rechtszitting voorrang en moeten de vermeldingen in het vonnis, dat niet als primair doel heeft die vaststellingen te doen, buiten beschouwing worden gelaten.

Uit het proces-verbaal van de rechtszitting van 9 november 2022, rechtszitting waarop de behandeling van de zaak werd hernomen, blijkt dat de raadsman van de eiser de feiten heeft betwist en op die grond de vrijspraak heeft gevraagd. Met de andersluidende vermeldingen in het bestreden vonnis kan geen rekening worden gehouden. De appelrechters konden dan ook de schuldigverklaring van de eiser aan de hem ten laste gelegde feiten niet louter gronden op de vaststelling dat de eiser zijn schuld niet betwist.

Het middel is in zoverre gegrond.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1586.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.3/NL>

Trefwoorden: Bewijs - Bewijswaarde - DNA en vingerafdrukken in cannabisplantage

Samenvatting: De strafrechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de hem overgelegde gegevens. Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel belet de rechter de schuldigverklaring aan mededaderschap aan de teelt van cannabisplanten in vereniging en van diefstal van elektriciteit in het kader van die cannabisplantage te steunen of mede te steunen op het aantreffen van DNA-sporen en vingersporen van een beklaagde op de plaats van de cannabisplantage.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1716.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Misbruik van vertrouwen - Gelden van een vennootschap - Persoonlijke toe-eigening door een bestuurder

2. Misbruik van vertrouwen - Bewijskracht van akten (in casu notariële verkoopsvoorwaarden) - Miskenning

Samenvatting: 1. Gelden van een vennootschap zijn ter bedde toevertrouwd aan haar bestuurders, die deze gelden enkel mogen beheren en besteden in het belang van de vennootschap. Het wanbedrijf misbruik van vertrouwen vereist als materieel constitutief bestanddeel een verduistering of een verspilling. Een verduistering zoals hier bedoeld is een wederrechtelijke toe-eigening van hetgeen ter bedde is toevertrouwd. Die verduistering kan aldus bestaan in het feit dat de bestuurder van een vennootschap zich persoonlijk gelden van die vennootschap toe-eigent. Dat deze gelden ingevolge die toe-eigening in eigendom overgaan op die bestuurder, impliceert bijgevolg niet dat het materieel constitutief bestanddeel van het misbruik van vertrouwen niet is vervuld, maar integendeel dat het precies wel is vervuld.

2. Het onderdeel voert schending aan van artikel 149 Grondwet, artikel 8.17 Burgerlijk Wetboek en artikel 491, eerste lid, Strafwetboek: het arrest oordeelt ten onrechte dat de eiser een reëel vermogensbestanddeel van de vennootschap, namelijk de gelden, zou hebben vervangen door een fictief vermogensbestanddeel, namelijk een oninbare schuldvordering, wat een mogelijke benadeling zou hebben veroorzaakt; daarmee miskent het arrest de bewijskracht van de notariële verkoopsvoorwaarden in het kader van het uitvoerend beslag op het onroerend goed dat de eiser met de gelden van de vennootschap heeft gerenoveerd; daaruit blijkt immers dat die eigendom toebehoorde en nog steeds toebehoort aan de eiser en zijn voormalige echtgenote.

Een grief in verband met de bewijskracht van akten houdt geen verband met de motiveringsplicht van de rechter op grond van artikel 149 Grondwet.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1544.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.4/NL>

Trefwoorden: 1. Veroordeling - Vermelding wetsbepalingen – Opschorting

2. Rechtspersoon – Toerekenbaarheid misdrijf aan een rechtspersoon – Eén natuurlijke persoon beheerst het gedrag van de rechtspersoon volledig

Samenvatting: 1. De uit de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering voortvloeiende verplichting voor de strafrechter in hoger beroep om in de veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen, houdt niet in dat die wetsbepalingen moeten worden vermeld in een afzonderlijke rubriek Toegepaste wetsbepalingen of in het dictum van de beslissing. Zij kunnen ook worden vermeld bij de overwegingen.

Ingeval de rechter de opschorting van de uitspraak van veroordeling beveelt en dus geen straf oplegt, dient hij geen melding te maken van de bepalingen betreffende de straf.

2. Uit artikel 5 Strafwetboek volgt dat een rechtspersoon in beginsel elk misdrijf kan plegen voor zover dit misdrijf hem materieel en moreel kan worden toegerekend.

Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd.

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon.

Het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon sluit niet uit dat bij de beoordeling van de materiele en morele toerekening rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, ook indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die één natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.22.1648.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.8/NL>

Trefwoorden: Oplichting – Deelneming – Vereiste

Samenvatting: Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen en dit met het oogmerk om zich een zaak toe te eigenen die toebehoort aan een ander.

Voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een oplichting is niet vereist dat de deelnemer zelf de constitutieve bestanddelen van de oplichting vervult. Het volstaat dat de betrokkene een door artikel 66 Strafwetboek bepaalde vorm van medewerking aan het misdrijf verleent, kennis heeft van alle omstandigheden die van de feiten een bepaalde oplichting maken en het opzet heeft zijn medewerking aan die oplichting te verlenen. Een voorafgaand akkoord tussen de dader en de deelnemer kan een daad van strafbare deelneming opleveren. Dat akkoord of de veruitwendiging ervan hoeft zich niet te situeren binnen de incriminatieperiode waarin de effectieve feiten van oplichting worden gepleegd.

Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.22.1782.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.14/NL>

Trefwoorden: Valsheid en gebruik van valse stukken - Informatica - Bedrieglijk opzet - Precisering

Samenvatting: Het misdrijf valsheid in informatica, zoals strafbaar gesteld bij de artikelen 193 en 210bis, § 1, Strafwetboek, vereist een met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden gepleegd feit van vervalsing van de waarheid door de manipulatie van informaticagegevens met een juridische draagwijdte, dit wil zeggen dat de overheid of particulieren die van deze gegevens kennis nemen of aan wie ze worden voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de juistheid ervan of kunnen gerechtigd zijn geloof eraan te

hechten.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hof van Cassatie 1 december 2020 (P.20.1159.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

2. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat – Voorwaarde

3. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

Samenvatting: 1. Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat te weerleggen; die beoordeling heeft enkel betrekking op het concrete geval van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en niet op andere gevallen (1). (1) Cass. 28 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. VAN GAEVER, *Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk*, Kluwer, 2013, 86-104. Specifiek over de verenigbaarheid van de Zweedse regels over voorlopige hechtenis met artikel 5 EVRM zie HvJ 12 december 2019, zaak PPU, C-625/19, §51-53, www.curia.europa.eu

2. Het onderzoeksgerecht dat zich op basis van informatie die het dossier bevat en die door de partijen werd voorgelegd voldoende voorgelicht acht over de draagwijdte van de regelgeving in de uitvaardigende staat is niet verplicht aanvullende informatie in te winnen bij de uitvaardigende staat alvorens zich uit te spreken over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 5° Wet Europees aanhoudingsbevel; uit het enkele feit dat in bepaalde rechtsleer vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van het recht van de

uitvaardigende staat met een EVRM-bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht daarover noodzakelijkerwijze aanvullende informatie moet inwinnen.

3. Uit de artikelen 5.1.c en 5.3 EVRM volgt dat een rechterlijke autoriteit dient te oordelen of rekening houdend met deze verdragsbepalingen en de nationale regelgeving een voorlopige hechtenis wettig en noodzakelijk is en blijft, alsook of de duur van die hechtenis nog wel redelijk is; een stelsel waarbij het loutere feit van een verdenking wegens een bepaald misdrijf verplicht tot voorlopige hechtenis is strijdig met deze bepalingen, maar uit deze bepalingen volgt niet dat een verdachte over een absoluut recht op vrijlating onder voorwaarden of tegen een borgsom moet beschikken.

Hof van Cassatie 20 januari 2021 (P.21.0032.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.18/FR>

Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond

2. Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond – Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verificatie van de voorwaarden

Samenvatting: 1. Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten schrijft voor dat, wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende staat vooralsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid, hetzij daadwerkelijk en officieel van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook vereist is dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseerd dat er bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat deze bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende de datum en de plaats van zijn proces en betreffende de gevolgen van een eventueel verstek voldoende tijdig heeft ontvangen en laat aldus de uitvoerende autoriteit ook toe na te gaan of het recht van verdediging in acht werd genomen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2021, nr. 45.

2. Wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, aanvoert dat het Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek, niet de in artikel 7, § 1, 1° tot 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel voorgeschreven vermeldingen bevatte, zodat moest worden overwogen om de tenuitvoerlegging ervan te weigeren, moeten de appelrechters nagaan of, volgens het Europees aanhoudingsbevel, de informatie

tijdig aan de eiser was meegedeeld en met de precisering dat er bij niet-verschijning een veroordeling kon worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 45.

Hof van Cassatie 27 januari 2021 (P.20.1348.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.6/NL>

Trefwoorden: Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

Samenvatting: Krachtens artikel 15, §§ 1 en 5, van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, kan de inbewaringstelling van een persoon met het oog op zijn verwijdering slechts worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure loopt en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; het redelijke vooruitzicht dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht, moet dus nog steeds bestaan op het ogenblik dat het nationale gerecht de wettigheid van de bewaring onderzoekt (1). (1) Cass. 10 juni 2020, AR P.20.0603.F, AC 2020, nr. 387; zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, Kadzoev, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, §§65-67; HvJ 14 mei 2020, Országos e.a., C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, § 27.

Hof van Cassatie 10 februari 2021 (P.21.0163.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20/NL>

Trefwoorden: 1. Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskenning van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

2. Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde - Invloed

Samenvatting: 1. Het verbod om de voorlopige hechtenis als dwangmiddel te gebruiken, is het gevolg van het aan elke inverdenkinggestelde toegekende zwijgrecht, dat op zijn beurt voortvloeit uit de verplichting, voor de gerechtelijke autoriteiten, om het vermoeden van onschuld van laatstgenoemde te eerbiedigen; de miskenning van dat verbod raakt aan een grondvoorwaarde van de hechtenistitel en niet louter aan de formulering ervan, zodat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om deze te verhelpen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9e uitg., 2021, dl. I, p. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, "La loi du 20 juillet 1990 relative à la

détention préventive", J.T., 1990, p. 587, dat een onderscheid maakt tussen de dubbele negatieve voorwaarde opgelegd in art. 16, § 1, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, en de "positieve" voorwaarden opgesomd in het eerste en het vierde lid; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149; gedeeltelijk andersluidende concl. van het OM dat in dit geval, in hoofdzaak, heeft geconcludeerd tot vernietiging met verwijzing.

2. De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskennis van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

Hof van Cassatie 8 maart 2022 (P.21.1591.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.5/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep – Incidenteel beroep – Vorm

Samenvatting: Buiten hetgeen artikel 203, § 4, Wetboek van Strafvordering voorschrijft, is het instellen van incidenteel beroep niet gebonden aan bijzondere vormvoorwaarden; niets belet dan ook dat de appelrechters het instellen van incidenteel beroep afleiden uit de enkele omstandigheid dat de geïntimeerde in een voor hen genomen schriftelijke of mondelinge conclusie een bedrag vordert dat de eerste rechter hem niet heeft toegekend en bijgevolg is niet vereist dat de geïntimeerde in een schriftelijke appelconclusie uitdrukkelijk vermeldt dat hij incidenteel beroep instelt of uitdrukkelijk aanvoert dat de eerste rechter een punt van zijn rechtsvordering niet heeft ingewilligd (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.0266.F, AC 2018, nr. 561.

Hof van Cassatie 26 juli 2022 (P.22.0959.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220726.VAC.5/FR>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Elektronisch toezicht – Beperkingen op het vrij verkeer – Artikel 20, § 3bis Voorlopigehechteniswet – Onderzoeksgerechten – Bevoegdheid

Samenvatting: De in artikel 20, § 3bis Voorlopigehechteniswet bepaalde beperkingen op het vrij verkeer vormen een facultatieve aanvulling op voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Door de onderzoeksgerechten dus de bevoegdheid te verlenen om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht toe te kennen, geeft de wet hun ook de bevoegdheid om deze te combineren met maatregelen die deze kunnen aanvullen.

Met noot: DE METS, J., "Het onderzoeksgerecht en de beperkingen op het vrij verkeer", *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 15-17.

Hof van Cassatie 26 juli 2022 (P.22.0984.F), *RABG* 2022, afl. 18, 1355-1357.

Hyperlink:

Trefwoorden: Taalgebruik – Gerechtszaken – Taalgebruiken in strafzaken – Eentaligheidsbeginsel – Sluit het indienen van anderstalige stukken niet uit – Verplichting voor de rechter om van de stukken kennis te nemen

Samenvatting: Het door de Taalwet gehuldigde eentaligheidsbeginsel is enkel van toepassing op akten van rechtspleging en dus niet op stukken die door een partij worden ingediend ter staving van een verweer.

Indien de persoon die het voorwerp uitmaakt van een Europees aanhoudingsbevel ter staving van zijn verweer dat zijn overlevering moet worden geweigerd op grond van artikel 4.5° Wet Europees Aanhoudingsbevel stukken indient die niet zijn gesteld in de taal van de rechtspleging, dan kan de rechter op die grond niet weigeren van die stukken kennis te nemen. Het recht van verdediging verplicht hem integendeel van die stukken kennis te nemen, na vertaling ervan zo hij de taal niet kent waarin die stukken zijn gesteld.

Met noot: VAN VOLSEM, F., “Over Engelstalige stuken in een Franstalige procedure”, *RABG* 2022, afl. 18, 1357-1361.

Hof van Cassatie 5 oktober 2022 (P.22.1200.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11/FR>

Trefwoorden: Vreemdelingen – Vrijheidsberoving – Woonstbetreding – Vereiste van schriftelijke toestemming

Samenvatting: Artikel 8 EVRM en de artikelen 15 en 22 GW beletten niet dat afstand wordt gedaan van het recht op de onschendbaarheid van de woonst. De afstand moet ondubbelzinnig zijn gegeven, met kennis van zaken en dus op basis van een zonder dwang verstrekte geïnformeerde toestemming. De wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht, die een schriftelijke toestemming vereist, biedt de door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke basis voor een inmenging van de overheid in de uitoefening van het recht op bescherming van de woonst. De politie die een niet publieke plaats betreedt met het oog op de vrijheidsberoving van een vreemdeling bij toepassing van de Vreemdelingenwet, behoeft dan ook een voorafgaande schriftelijke toestemming van de persoon die het daadwerkelijk genot heeft van die plaats.

Hof van Cassatie 8 november 2022 (P.22.1403.N), *RABG* 2022, afl. 18, 1390-1391.

Hyperlink:

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Voorlopige hechteniswet – Gevolgen regeling rechtspleging – Verwijzing naar het vonnisgerecht – Handhaving – Onmogelijkheid van hoger beroep of cassatieberoep – Mogelijkheid indienen verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Wettigheidsbeoordeling op korte termijn

Samenvatting: Uit de algemene economie van de Voorlopige Hechteniswet volgt dat tegen beslissingen van de onderzoeksgerechten die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging beslissen dat de in verdenking gestelde aangehouden blijft, geen hoger of cassatieberoep openstaat.

Indien het onderzoeksgerecht ter gelegenheid van de rechtspleging beslist dat de in verdenking gestelde aangehouden blijft, kan die op grond van artikel 27, § 1 Voorlopige Hechteniswet een verzoek tot invrijheidstelling indienen. Aldus beschikt hij over een effectief rechtsmiddel waardoor zoals vereist door artikel 5.4 EVRM een gerecht op korte termijn over de wettigheid van zijn gevangenhouding uitspraak kan doen.

Hof van Cassatie 3 februari 2023 (P.23.0140.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230203.BSAV.1/NL>

Trefwoorden: 1. Cassatieberoep – Strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid

2. Cassatieberoep - Strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep

Samenvatting: 1. Een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering is een beslissing waarbij een rechter die kennis neemt van de strafvordering zich de bevoegdheid van een andere rechter toe-eigent of zich onbevoegd verklaart, waardoor er een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; of er sprake is van een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering moet niet worden beslecht aan de hand van de benaming die partijen aan hun betwisting geven, maar wel aan de hand van het werkelijk voorwerp ervan (1). (1) Cass. 27 april 2021, AR P.21.0274.N, AC 2021, nr. 306.

2. De beslissing waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat artikel 235ter Wetboek van Strafvordering niet onregelmatig is toegepast, dat de regeling van de rechtspleging doorgang kan vinden en dat er geen aanleiding is om de onderzoekselementen die zijn verkregen uit de inzage van het federaal opsporingsonderzoek en van het daarop volgende gerechtelijk onderzoek, alsook alle daarop geënte onderzoeksdaden, te weren, is geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering en is evenmin een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering of een beslissing als bedoeld door tweede lid, 2° en 3°, van dit artikel, zodat het cassatieberoep wegens voorbarigheid onontvankelijk in zoverre het is gericht tegen die beslissing.

Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.23.0178.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230214.2N.16/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Drugwet - Borgsom - Vaststelling van het bedrag

Samenvatting: De rechter oordeelt onaantastbaar over het bedrag van de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom.

Hij kan daarbij rekening houden met het voorhanden zijn van ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen worden gehouden zoals wordt bepaald in artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, maar dat is geen exclusief criterium.

Indien een inverdenkinggestelde is aangehouden voor inbreuken op de Drugwet in vereniging en lidmaatschap aan een criminele organisatie, maken artikel 5.3 EVRM en artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet een invrijheidstelling tegen de betaling van een borgsom en de bepaling van het bedrag van de borgsom niet afhankelijk van het voorhanden zijn van bewijzen dat de inverdenkinggestelde zich persoonlijk heeft verrijkt of dat bij hem vermogensvoordelen zijn aangetroffen. Voor die beslissing en het bepalen van het bedrag van de borgsom kan de rechter ook rekening houden met het voorhanden zijn van ernstige aanwijzingen dat de vereniging en de organisatie, waarvan de inverdenkinggestelde deel zou uitmaken, vermogensvoordelen heeft gegenereerd, met ernstige aanwijzingen betreffende de omvang van die vermogensvoordelen en met ernstige aanwijzingen betreffende de rol van de inverdenkinggestelde in de vereniging en de organisatie. De beslissing is dus niet louter afhankelijk van de ernstige aanwijzingen betreffende de eigen financiële mogelijkheden van de inverdenkinggestelde.

Hof van Cassatie 14 februari 2023 (P.23.0165.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230214.2N.14/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Invrijheidstelling onder voorwaarden – Bevoegdheid

Samenvatting: Artikel 36, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt: “Na het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek kan het vonnisgerecht waarbij de zaak aanhangig is, op vordering van de procureur des Konings of op verzoek van de verdachte, de opgelegde voorwaarden verlengen voor maximum drie maanden en uiterlijk tot het vonnis. Het vonnisgerecht kan die voorwaarden ook intrekken of vrijstelling verlenen van de naleving van sommige daarvan. Het kan geen nieuwe voorwaarden opleggen.” Artikel 37, eerste lid, tweede zin, van dezelfde wet bepaalt dat tegen die beslissing dezelfde rechtsmiddelen openstaan als tegen de beslissingen die inzake voorlopige hechtenis worden genomen. Volgens artikel 30, § 1, tweede zin, van die wet wordt over het hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de correctionele rechtbank of van de politierechtbank, gewezen overeenkomstig artikel 27 van die wet, naar het geval, uitspraak gedaan door de kamer belast met correctionele zaken in

hoger beroep of door de correctionele rechtbank die zitting houdt in hoger beroep. Uit de samenhang van die wetsbepalingen volgt dat over het hoger beroep ingesteld tegen de beslissing van de correctionele rechtbank gewezen overeenkomstig artikel 36, § 3, Voorlopige Hechteniswet, uitspraak moet worden gedaan door een correctionele kamer van het hof van beroep.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1549.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.3/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Grievensformulier - Termijn - Overmacht

Samenvatting: Overmacht veronderstelt een omstandigheid buiten de wil van de appelland, die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden en die hem heeft belet het grievensformulier tijdig in te dienen.

Indien overmacht de appelland heeft belet tijdig een grievensformulier in te dienen, kan de rechter de sanctie van het verval van het hoger beroep in beginsel niet toepassen.

Indien overmacht de appelland evenwel slechts tijdelijk belet een grievensformulier in te dienen, vangt van zodra de overmachtssituatie is opgehouden een nieuwe termijn aan om alsnog aan de verplichting te voldoen een grievensformulier in te dienen.

Het appelgerecht oordeelt onaantastbaar of overmacht de appelland heeft belet tijdig een grievensformulier in te dienen en of na het ophouden van de overmachtssituatie de appelland alsnog een grievensformulier kon en diende in te dienen.

Het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0264.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.22/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Overwegingen

Samenvatting: De gevaren dat een inverdenkinggestelde nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden, zoals bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zijn gevaren die zich op grond van de gegevens waarover het onderzoeksgerecht op het moment van zijn beslissing beschikt, kunnen voordoen tijdens de periode die volgt op de hypothetische invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde. Feitelijke omstandigheden die zich tijdens dezelfde periode kunnen voordoen en die een impact kunnen hebben op de effectieve realisatie van die gevaren, zoals de vrijlating van de inverdenkinggestelde in het kader van de strafuitvoering waarin hij zich op het moment van de beslissing van het onderzoeksgerecht bevindt, zijn geen hypothetische toekomstige gebeurtenissen, maar actuele omstandigheden die het onderzoeksgerecht in antwoord op het verweer van de inverdenkinggestelde kan betrekken bij het oordeel over het al dan niet handhaven van zijn voorlopige hechtenis.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0254.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.21/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Termijn – Betekening

Samenvatting: Noch de tekst van art. 21, § 6, Voorlopige Hechteniswet noch enige andere bepaling van de Voorlopige Hechteniswet verzetten zich ertegen dat de berekening van de bedoelde termijn van een maand overeenkomstig art. 2 Gerechtelijk Wetboek gebeurt volgens de artt. 52 tot 54 Gerechtelijk Wetboek.

Uit de artikelen 52 tot 54 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de bedoelde termijn van een maand wordt gerekend van middernacht tot middernacht, vanaf de dag na die van de akte die hem doet ingaan en alle dagen omvat met inbegrip van de vervalddag en wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.22.1582.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.11/NL>

Trefwoorden: Strafvordering – Parlements lid – Parlementaire onschendbaarheid – Beperkt in de tijd – Slachtoffer of benadeelde – Recht op toegang tot de rechter – Geen klacht met burgerlijke partijstelling bij onderzoeksrechter

Samenvatting: Artikel 59 Grondwet, dat krachtens artikel 120 Grondwet eveneens van toepassing is op ieder lid van een Gemeenschaps- of Gewestparlement, bepaalt:

- in het eerste lid: “Behalve bij ontdekking op heterdaad kan geen lid van een van beide Kamers, tijdens de zitting en in strafzaken, worden verwezen naar of rechtstreeks gedagvaard voor een hof of een rechtbank, of worden aangehouden dan met verlof van de Kamer waarvan een lid deel uitmaakt”;

- in het vierde lid: “De vervolging in strafzaken van een lid van een van beide Kamers kan, tijdens de zitting, enkel worden ingesteld door de ambtenaren van het openbaar ministerie en de bevoegde ambtenaren.”

Die bepalingen beletten niet dat de strafvordering wordt ingesteld tegen een parlements lid, maar onderwerpen dat initiatief enkel aan bijkomende voorwaarden opdat het parlement als geheel en de parlementsleden individueel niet zonder een gegronde reden zouden worden gehinderd in de normale uitoefening van hun werkzaamheden. De parlementaire onschendbaarheid van artikel 59, vierde lid, Grondwet geldt dan ook enkel tijdens de parlementaire zittingen binnen de zittingsperiode waarvoor het parlements lid is verkozen, met uitsluiting van de periodes tussen de jaarlijkse sluiting en opening van de zitting en na de ontbinding van het parlement. Aldus is de onschendbaarheid van het parlements lid, nog afgezien van het hypothetische karakter van zijn herverkiezing, in de tijd beperkt.

Artikel 63 Wetboek van Strafvordering laat toe dat degene die beweert schade te lijden ingevolge een misdad of een wanbedrijf, daarover bij de bevoegde onderzoeksrechter

klacht doet en zich burgerlijke partij stelt. Aldus kan een burger bij uitzondering de strafvordering instellen.

Op grond van artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering wegens een misdrijf tezelfdertijd en voor dezelfde rechters worden vervolgd als de strafvordering of afzonderlijk worden vervolgd.

Artikel 1 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt evenwel dat de rechtsvordering tot toepassing van de straffen niet kan worden uitgeoefend dan door de ambtenaren die de wet daarmee belast. Dit zijn in de regel de ambtenaren van het openbaar ministerie. Aldus wordt de uitoefening of de verdere uitoefening van de strafvordering in elk geval enkel door die ambtenaren benaarstigd, ongeacht door wie of hoe de strafvordering is ingesteld.

Artikel 6.1 EVRM vereist niet dat een persoon die beweert schade te lijden ingevolge een feit dat hij omschrijft als een wanbedrijf of een misdaad, beschikt over de in het Belgische recht bepaalde mogelijkheid om de strafvordering in te stellen tegen degene die hij aansprakelijk acht voor zijn schade. Wel vereist het recht op toegang tot de rechter dat die persoon over voldoende andere mogelijkheden beschikt om de vergoeding van zijn schade in rechte te vorderen. Dit kan de beweerde schadelijder doen door schadevergoeding van het parlementslid te eisen voor de burgerlijke rechter, door klacht tegen het parlementslid neer te leggen bij de bevoegde vervolgingsinstantie of door zich burgerlijke partij te stellen voor de strafrechter waarbij het openbaar ministerie de zaak tegen het parlementslid aanhangig heeft gemaakt na het verlot van het betrokken parlement zoals bedoeld in artikel 59, eerste lid, Grondwet te hebben ontvangen. Niets belet bovendien dat het openbaar ministerie reeds vóór het verkrijgen van dat verlot een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek instelt, in het kader waarvan bewijsmateriaal kan worden gevrijwaard.

Hieruit volgt dat artikel 59, vierde lid, Grondwet het recht op toegang tot de rechter van een beweerde schadelijder niet onevenredig beperkt en artikel 6.1 EVRM niet schendt. De omstandigheden dat de hier bedoelde parlementaire onschendbaarheid betrekking heeft op alle misdaden en wanbedrijven waarvan het parlementslid kan worden beticht en dat die onschendbaarheid enige tijd kan duren, doen daaraan geen afbreuk.

Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1551.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.2/NL>

Trefwoorden: Bijstand door een tolk - Ook voor onderzoeksverrichtingen (in casu: psychiatrisch onderzoek) tijdens vooronderzoek - Niet noodzakelijk in de moedertaal - Gevolg

Samenvatting: Artikel 6.3.e EVRM bepaalt dat eenieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het recht heeft zich kosteloos te laten bijstaan door een tolk, indien hij de taal welke ter rechtszitting wordt gebruikt niet verstaat of niet spreekt.

Dit recht geldt niet enkel bij de behandeling van de zaak voor het vonnisgerecht, maar ook voor onderzoeksverrichtingen tijdens het vooronderzoek.

De door deze verdragsbepaling gegarandeerde bijstand door een tolk moet niet noodzakelijk gebeuren in de moedertaal van de verdachte of de beklagde of in een taal van zijn keuze.

Wel is vereist dat de verdachte of de beklaagde de gebruikte taal voldoende begrijpt of spreekt om zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen.

Het staat aan de rechter te oordelen of de verdachte of de beklaagde voldoende de taal van de rechtspleging begrijpt en spreekt zodat hij in staat is zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen, waarbij de rechter rekening kan houden met de aard en de complexiteit van de feiten. Uit het enkele feit dat een beklaagde bij een bepaald verhoor door de politie of door de onderzoeksrechter of bij het onderzoek door de psychiater-deskundige werd bijgestaan door een tolk of heeft verklaard dat hij een andere taal kiest dan de taal van de procedure, volgt niet noodzakelijk dat de beklaagde de taal van de procedure niet of onvoldoende beheerst voor een effectieve uitoefening van het recht van verdediging.

Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.23.0287.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.16/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Handhaving KI - Op basis van vroegere feiten die zij nog steeds actueel acht

Samenvatting: Overeenkomstig ar. 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet doet de kamer van inbeschuldiging-stelling uitspraak rekening houdend met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van zijn uitspraak. Dit betekent niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen rekening mag houden met vroegere feiten die zij nog steeds actueel acht.

Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0349.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230314.2N.25/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Algemeenheden

Samenvatting: Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de voorlopige hechtenis.

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de voorlopige hechtenis.

De kamer van inbeschuldigingstelling dient de eigen beslissingen regelmatig met redenen te omkleden, maar moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie niet motiveren waarom zij anders beslist dan de raadkamer.

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat het onderzoeksgerecht op grond van dezelfde feitelijke gegevens oordeelt dat zowel een invrijheidstelling onder voorwaarden als een handhaving van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht onvoldoende garanties bieden op het vlak van de openbare veiligheid en het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking

Hof van Cassatie 14 maart 2023 (P.23.0348.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230314.2N.24/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Pleitduur advocaten

Samenvatting: Noch artikel 5.4 EVRM, noch de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op toegang tot de rechter, het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging verlenen aan een raadsman die een inverdenkinggestelde bijstaat voor het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht te pleiten zolang als hijzelf nodig acht voor de verdediging van de inverdenkinggestelde.

Het onderzoeksgerecht kan in het licht van de korte termijn waarbinnen het in zaken van voorlopige hechtenis uitspraak moet doen, de verplichting die op het onderzoeksgerecht rust om te antwoorden op regelmatig ingediende conclusies en het herhaald karakter van de controle door de onderzoeksgerechten en meer in het algemeen de vereiste van een behoorlijke rechtsbedeling, de pleitduur van een raadsman van een inverdenkinggestelde beperken. Bij die beperking moet rekening worden gehouden met de concrete omstandigheden van de zaak zoals onder meer de aard en de complexiteit ervan, de aan de orde zijnde betwistingen, het al dan niet ingediend zijn van conclusies en de stand van de rechtspleging. De beperking mag bovendien ook niet dermate zijn dat ze elk mondeling verweer feitelijk onmogelijk maakt.

Een partij die van oordeel is dat de haar toegemeten pleitduur te kort is, dient voor het onderzoeksgerecht concreet aan te geven op welke wijze daardoor haar recht van verdediging is miskend.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.23.0358.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.13/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Inzage van het dossier

Samenvatting: Uit artikel 5.4 EVRM, de artikelen 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt dat een inverdenkinggestelde en zijn raadsman ter gelegenheid van de beslissingen over de handhaving van zijn hechtenis, volgens de in de voormelde bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet bepaalde modaliteiten, inzage moeten kunnen nemen van een volledig dossier. Een volledig dossier is een dossier dat de stukken bevat die verband houden met de voorlopige hechtenis van deze inverdenkinggestelde en waarover de onderzoeksrechter beschikt.

Hof van Cassatie 21 maart 2023 (P.23.0391.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230321.2N.16/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Beoordeling over geestestoestand door Onderzoeksgerecht

Samenvatting: Het behoort niet tot de opdracht van het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, te bepalen of een inverdenkinggestelde de feiten waarvoor hij is aangehouden, heeft gepleegd in een toestand van geestesstoornis. Die beoordeling komt het onderzoeksgerecht toe bij de regeling van de rechtspleging, desgevallend het vonnisgerecht.

Artikel 5.1.c en 5.1.e EVRM, artikel 71 Strafwetboek en artikel 16, § 5, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet beletten het onderzoeksgerecht dat ter gelegenheid van de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis oordeelt dat er aanwijzingen zijn dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor hij is aangehouden heeft gepleegd in een toestand van geestesstoornis, niet vast te stellen dat er tegen hem ernstige aanwijzingen van schuld bestaan en te beslissen dat de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd.

Uit deze bepalingen volgt evenmin dat het oordeel door het onderzoeksgerecht dat er aanwijzingen zijn dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor hij is aangehouden heeft gepleegd in een toestand van geestesstoornis, impliceert dat een detentie in een gevangenis onrechtmatig is en dat de inverdenkinggestelde dadelijk zou moeten worden opgenomen in een ziekenhuis of in een andere aangepaste instelling.

Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.23.0442.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.18/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Onderzoeksgerecht - Materiële verschrijving in PV van verhoor verbeteren

Samenvatting: Het onderzoeksgerecht kan een materiële verschrijving in het door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde proces-verbaal van verhoor van de inverdenkinggestelde verbeteren. De omstandigheid dat dit proces-verbaal het verslag is van het verloop van het verhoor en dat uit het proces-verbaal de naleving van bepaalde formaliteiten kan blijken, doet daaraan geen afbreuk.

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of een bepaalde vermelding in een dergelijk procesverbaal een materiële verschrijving is. Het kan bij die beoordeling rekening houden met de geschreven verklaringen die de onderzoeksrechter en de griffier in verband met het verloop van dit verhoor hebben afgelegd, ook al werden die geschreven verklaringen opgesteld enige tijd na het verhoor of dateren ze van na de eerste rechtszitting voor de raadkamer.

Het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 17 november 2020 (P.20.0884.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.4/NL>

Trefwoorden: Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak - Gevolg

Samenvatting: Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de rechterlijke macht niet gebonden is door de uitlegging die de Belgische regering van het EVRM geeft, noch door een verklaring van de Belgische regering dat een rechter het EVRM zou hebben geschonden; de beslissing van het Europees Hof waarbij het Hof zich beperkt tot het verlenen van akte van de verklaring van de Belgische regering en tot schrapping van het verzoekschrift van de rol heeft geen gezag van gewijsde met betrekking tot de door verzoekers aangevoerde miskening van de berechting van de herstellvordering binnen een redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 8 december 2020 (P.20.1149.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafvordering - Openbaar ministerie - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend – Gevolg

2. Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafvordering - Uitlatingen van een andere rechter - Gevolgen

Samenvatting: 1. Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie heeft betrekking op de rechters en niet op het openbaar ministerie (1); de omstandigheid dat het schriftelijk advies van het openbaar ministerie over een door een veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit werd opgesteld door een parketmagistraat tegen wie die veroordeelde een klacht heeft ingediend en die is tussengekomen in het opsporingsonderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat het recht van die laatste op een behandeling door een onafhankelijke rechter werd miskend. (1) Cass. 28 november 2006, AR P.06.0863.N, AC 2006, nr. 603; Cass. 28 april 1999, AR P.98.0936.F, AC 1999, nr. 244; Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0363.N, AC 1996, nr. 157.

2. Uit de omstandigheid dat een rechter in de strafuitvoeringsrechtbank zich op een beweerdelijk onaanvaardbare wijze zou hebben uitgelaten over de strafuitvoeringsmodaliteiten van een veroordeelde en op de hoogte is gebleven van diens dossier, kan niet worden afgeleid dat die strafuitvoeringsrechtbank, samengesteld uit een zetel waarvan die rechter geen deel uitmaakt, niet op een onafhankelijke en onpartijdige wijze zou kunnen oordelen over het verzoek van die veroordeelde om hem een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen.

Hof van Cassatie 20 januari 2021 (P.20.1157.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.14/FR>

Trefwoorden: Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een beklagde – Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers

Samenvatting: Wanneer het verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere geen enkele grief uitdrukt ten aanzien van de magistraten van de betrokken rechtbank en het weinig waarschijnlijk lijkt dat zij allemaal een relatie zouden hebben aangeknoopt met het slachtoffer, moeder van de twee griffiers, of zelfs met laatstgenoemden, die van dien aard is dat ze hun vermogen om met de vereiste onpartijdigheid van de zaak kennis te nemen, zou kunnen beïnvloeden, is er geen grond om te oordelen dat het geheel van de magistraten waaruit de drie afdelingen van de in het verzoekschrift bedoelde rechtbank zijn samengesteld, niet in staat zouden zijn op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak, of dat er bij de verzoeker of bij de algemene opinie een gewettigde verdenking zou kunnen bestaan omtrent hun bekwaamheid om aldus recht te spreken.

Hof van Cassatie 28 februari 2023 (P.23.0251.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.19/NL>

Trefwoorden: Wraking - ‘Gewettigde verdenking’: Begrip - Bewijs

Samenvatting: Er is gewettigde verdenking indien de aangevoerde feiten bij de verzoeker tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de betrokken magistraat niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen. Die verdenking moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn.

De rechter wordt vermoed onafhankelijk en onpartijdig te zijn. Dit vermoeden is weerlegd indien uit vaststaande feitelijke gegevens het tegendeel blijkt.

Artikel 839 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat indien de verzoeker tot wraking geen bewijs door geschriften of geen begin van bewijs levert, de wraking kan worden verworpen op de eenvoudige verklaring van de rechter dan wel een getuigenbewijs kan worden bevolen.

Hof van Cassatie 7 maart 2023 (P.22.1522.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.4/NL>

Trefwoorden: Heropening van de procedure - Schending bijstand van een raadsman regel vastgesteld door het EHRM

Samenvatting: Uit het arrest van het EHRM van 7 juni 2022 volgt dat het Hof van Cassatie door te oordelen dat aan een verdachte slechts de bijstand van een raadsman moet worden verleend indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt en door de redenen van

de appelrechters aan te nemen dat dit bij de verhoren van de verzoeker op 13 oktober 2009 niet het geval was, het door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en de toegang tot een raadsman in alle fasen tot aan het strafproces heeft miskend.

De bedoelde verklaringen werden afgelegd zonder dat de verzoeker op enig ogenblik van zijn vrijheid was beroofd of zich om andere redenen in een bijzonder kwetsbare positie bevond. De appelrechters hebben zich voor hun beslissing over de schuldvraag bovendien ook op de bekentenissen van de verzoeker gesteund en evenmin is uit te sluiten dat deze hebben gediend om de overtuiging van de appelrechters die verkregen werd op grond van andere bewijselementen, te bevestigen.

De aldus vastgestelde schending van artikel 6.1 en 6.3.c EVRM als gevolg van een procedurefout of -tekortkoming is dermate ernstig dat ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging. Het Hof van Cassatie had immers anders kunnen oordelen dan het met het arrest van 20 oktober 2015 heeft gedaan.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 2 februari 2023 (17/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-017n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Verval van het recht tot sturen - Verplichting tot inlevering van het rijbewijs - Niet-inlevering - Ontstentenis van onderscheid naargelang het misdrijf opzettelijk dan uit onachtzaamheid wordt begaan

Samenvatting: Bij arrest van 22 februari 2022, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 8 maart 2022, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 49/1 Wegverkeerswet de artikelen 10 en 11 Grondwet doordat de wetgever niet voorziet in een onderscheid in bestraffing al naargelang de dader dit misdrijf opzettelijk dan wel louter uit onachtzaamheid pleegt ? »

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 49/1 van de wet van 16 maart 1968 « betreffende de politie over het wegverkeer » schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 2 februari 2023 (18/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-018n.pdf>

Trefwoorden: Wapens - Verwerving van een wapen dat op onrechtmatige wijze voorhanden wordt gehouden - Misdrijf - Moreel bestanddeel

Samenvatting: Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 27 mei 2022 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 30 mei 2022, is beroep tot vernietiging

ingesteld van artikel 93, 2°, van de wet van 28 november 2021 « om justitie menselijker, sneller en straffer te maken » (bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 november 2021, tweede editie) door de vzw « Actieve Verdediging van de Wapenliefhebbers » en Joël Schreiber, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. N. Demeyere, advocaat bij de balie van West-Vlaanderen.

Het Hof verwerpt het beroep.

Grondwettelijk Hof 9 februari 2023 (20/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-020n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Bijzonder strafrecht - Douane en accijnzen - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om geheel of gedeeltelijk af te zien van de verbeurdverklaring van goederen

Samenvatting: Bij arrest van 16 december 2021, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 december 2021, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 221, § 1, van de AWDA, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens door de ontstentenis van een bevoegdheid van de strafrechter die gelijkwaardig is aan die welke door artikel 263 van de AWDA is toegekend aan de Administratie Douane & Accijnzen, waardoor de administratie de bevoegdheid heeft om een transactie aan te bieden waarbij gedeeltelijk of geheel wordt afgezien van de verbeurdverklaring van de goederen en waarbij evenmin een verplichting tot betaling van de tegenwaarde van de goederen wordt opgelegd, daar waar de strafrechter steeds verplicht is om beklagde te veroordelen tot de verbeurdverklaring evenals tot de daaraan verbonden veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de goederen bij niet wederoverlegging ervan ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 221, § 1, van de algemene wet inzake douane en accijnzen, gecoördineerd op 18 juli 1977, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het de strafrechter geen gelijkwaardige bevoegdheid toekent als de bevoegdheid die artikel 263 van dezelfde wet toekent aan de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen.

Grondwettelijk Hof 16 februari 2023 (27/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-027n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Opeenvolging van normen - 1. Terugwerkende kracht - 2. Modaliteiten van de recidive

Samenvatting: Bij vonnis van 9 november 2021, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 17 november 2021, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 26, eerste lid van de Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, samen gelezen met art. 11, zesde lid [lees : 6°] van diezelfde wet, art. 2 Sw en art. 190 G.W., de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) én artikel 6.1 E.V.R.M., in zoverre deze bepaling, in het bijzonder door de toevoeging van de zinsnede ‘ deze wet treedt in werking op 15 februari 2018 ’, een retroactieve inwerkingtreding van art. 11, zesde lid [lees : 6°] W.06.03.2018/art. 38 § 6 Wegverkeerswet invoert ?

2. Schendt artikel 38 § 6 Wegverkeerswet, zoals aangepast door art. 11, zesde lid [lees : 6°] van de Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) én artikel 6.1 E.V.R.M., in zoverre de temporele toepassing van deze bepaling gebeurt naargelang de gedaagde er al dan niet voordeel bij heeft ?

3. Schendt artikel 38 § 6 Wegverkeerswet, zoals aangepast door art. 11, zesde lid [lees : 6°] van de Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) én artikel 6.1 E.V.R.M., in zoverre deze bepaling de termijn van recidive afhankelijk stelt van de verstreken periode tussen de basisveroordeling en de nieuwe veroordeling ?

4. Schendt artikel 38 § 6 Wegverkeerswet, zoals aangepast door art. 11, zesde lid [lees : 6°] van de Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) én artikel 6.1 E.V.R.M., in zoverre deze bepaling het opleggen van een verval van het recht tot sturen en van de examens zoals bedoeld in artikel 38 § 3, eerste lid Wegverkeerswet verplicht stelt, terwijl de rechter niet langer verplicht is een verval van het recht tot sturen en de examens op te leggen indien enkel toepassing dient gemaakt te worden van artikel 36 of artikel 37bis § 2 Wegverkeerswet ? ».

Het Hof zegt voor recht:

1. De eerste, de tweede en de derde prejudiciële vraag behoeven geen antwoord.
2. Artikel 38, § 6, van de wet van 16 maart 1968 « betreffende de politie over het wegverkeer », vervangen bij de wet van 6 maart 2018, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 16 februari 2023 (29/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-029n.pdf>

Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Vordering tot schadevergoeding voor tergend en roekeloos geding - Niet-toepassing in een strafprocedure

Samenvatting: Bij arrest van 11 mei 2022, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 17 mei 2022, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 780bis Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM wanneer artikel 780bis, laatste lid Gerechtelijk Wetboek zo wordt geïnterpreteerd dat dit zou beletten dat de strafrechter die als dwangsomrechter wordt gevat met een vordering op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot een door hem eerder opgelegde dwangsom bij een stedenbouwkundige herstelmaatregel de in artikel 780bis Gerechtelijk Wetboek bedoelde geldboete en gevorderde schadevergoeding, als strafrechter, [...] kan opleggen in de hypothese dat deze rechter van oordeel zou zijn dat de voor hem ingestelde vordering op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek werd aangewend voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden en/of er sprake was van een tergend en roekeloos geding ? ».

Het Hof zegt voor recht:

Artikel 780bis van het Gerechtelijk Wetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 2 maart 2023 (34/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-034n.pdf>

Trefwoorden: COVID-19-pandemie - Strafrechtspleging - Schorsing van de verjaring van de strafvordering - Algemene toepasbaarheid

Samenvatting: Bij arrest van 8 maart 2022, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 15 maart 2022, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en nondiscriminatiebeginsel, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheids crisis ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 4 van de wet van 24 december 2020 « tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II) » schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 3 maart 2023 (36/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-036n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Wederzijdse rechtshulp - Wet houdende instemming met een verdrag - Verdrag tussen het Koninkrijk België en de Islamitische Republiek Iran inzake de overbrenging van veroordeelde personen - Voor terroristische feiten veroordeelde persoon

Samenvatting: In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 5 van de wet van 30 juli 2022 « houdende instemming met de volgende internationale akten : 1) de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek India inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken, gedaan te Brussel op 16 september 2021, en 2) het Verdrag tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken, gedaan te Abu Dhabi op 9 december 2021, en 3) het Verdrag tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten inzake uitlevering, gedaan te Abu Dhabi op 9 december 2021, en 4) het Verdrag tussen het Koninkrijk België en de Islamitische Republiek Iran inzake de overbrenging van veroordeelde personen, gedaan te Brussel op 11 maart 2022, en 5) het Protocol van 22 november 2017 tot wijziging van het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de overbrenging van gevonniste personen, ondertekend te Straatsburg op 7 april 2022 », ingesteld door Farzin Hashemi en anderen.

Het Hof, onder voorbehoud van hetgeen is vermeld in B.26.3, verwerpt het beroep.

B.26.3. Teneinde het daadwerkelijke karakter van het rechtsmiddel te waarborgen, dient de Regering, wanneer zij ten aanzien van een veroordeelde een beslissing tot overbrenging tussen Staten neemt, ertoe te worden verplicht erover te waken dat de personen wier hoedanigheid van slachtoffer van de handelingen van die persoon is erkend, worden ingelicht over die beslissing.

Persbericht: In 2021 werd A. Assadi, een Iraans diplomaat, in België veroordeeld wegens een terroristisch misdrijf. Op 11 maart 2022 sloten België en Iran een verdrag inzake de overbrenging van veroordeelde personen. Tien personen en de « Conseil national de la Résistance iranienne » vorderen de vernietiging van de bepaling waarbij wordt ingestemd met dat verdrag, omdat het zou toelaten A. Assadi over te brengen naar Iran, waar hij onmiddellijk in vrijheid zou kunnen worden gesteld. O. Vandecasteele, een Belg die sinds februari 2022 in Iran wordt vastgehouden en die sindsdien werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 40 jaar en 74 zweepslagen, komt tussen in de procedure om zich tegen die vordering te verzetten.

Bij zijn arrest nr. 163/2022 heeft het Hof de bestreden bepaling gedeeltelijk geschorst. Bij de beoordeling ten gronde, in het arrest nr. 36/2023, verwerpt het Hof het beroep tot vernietiging.

Het Hof preciseert daarbij evenwel dat, in geval van de overbrenging van een veroordeelde, de Regering een concrete afweging moet maken van de beschermingsplicht ten aanzien van het recht op leven en het recht op menselijke waardigheid. Die afweging moet kunnen worden onderworpen aan het toezicht van de rechtbank van eerste aanleg. Daarom dient de Regering, wanneer zij een beslissing tot overbrenging neemt, de slachtoffers van handelingen van de betrokken veroordeelde daarover in te lichten zodat zij die beslissing ook daadwerkelijk door de rechtbank van eerste aanleg op haar wettigheid kunnen laten toetsen.

<https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-036n-info.pdf>

Grondwettelijk Hof 16 maart 2023 (45/2023), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-045n.pdf>

Trefwoorden: COVID-19-pandemie - Vaccinaties - Registratie van valse gegevens in de gegevensbank met betrekking tot de vaccinaties tegen COVID-19 - Prejudiciële vragen gesteld door een onderzoeksrechter

Samenvatting: Bij beschikking van 13 december 2021, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 13 januari 2022, heeft een onderzoeksrechter van de Franstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« A.1. Schenden artikel 11 van de wet van 22 december 2020 en artikel 2 van de wet van 2 april 2021 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 (meer in het bijzonder de artikelen 2, § 2, 3, 4, 5, 6 en 10 van dat akkoord) niet artikel 22 van de Grondwet, alsook artikel 8 van het Europees Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in samenhang gelezen met de artikelen 5, lid 1, 6, leden 1 en 3, en 9, leden 1, 2, i), en 3, van de AVG, in zoverre :

- eerste onderdeel : noch de doeleinden van de verwerking, noch de ontvangers van de gegevens, noch de categorieën van gegevens voldoende duidelijk en uitdrukkelijk worden omschreven, teneinde te beantwoorden aan de vereiste van wettigheid en voorzienbaarheid van de norm ?

- tweede onderdeel : de voorwaarde van evenredigheid van de inmenging in het privéleven niet kan worden beoordeeld ten aanzien van het gebrek aan precisie van de nagestreefde doeleinden zoals zij voortvloeien uit de hiervoor bedoelde wet en het hiervoor bedoelde samenwerkingsakkoord ?

A.2. Schenden artikel 11 van de wet van 22 december 2020 en artikel 2 van de wet van 2 april 2021 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 (meer in het bijzonder de artikelen 2, § 2, 3, 4, 5, 6 en 10 van dat akkoord) niet artikel 22 van de Grondwet, alsook artikel 8 van het Europees Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in samenhang gelezen met de artikelen 5, lid 1, 6, leden 1 en 3, 9, leden 1, 2, i), en 3, en 35 van de AVG, in zoverre de voorwaarde van evenredigheid van de inmenging in het privéleven niet kan worden beoordeeld wegens het niet uitvoeren van een concrete epidemiologische analyse alsook wegens het niet uitvoeren van een echte effectbeoordeling ?

A.3. Schenden de wet van 22 december 2020 en artikel 2 van de wet van 2 april 2021 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 niet artikel 22 van de Grondwet, alsook artikel 8 van het Europees Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in samenhang gelezen met de artikelen 15 en 16 van de AVG, in zoverre zij niet letterlijk voorzien in een recht van inzage en, in voorkomend geval, een recht op rectificatie van de betrokkene wat betreft zijn persoonsgegevens die voorkomen in de databank met betrekking tot de vaccinaties ?

B.1. Schenden artikel 11 van de wet van 22 december 2020 en artikel 2 van de wet van 2 april 2021 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 (meer in het bijzonder de artikelen 2, § 2, 3, 4, 5, 6 en 10 van dat akkoord) niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij, door de latere invoering van de bepalingen van het 'COVID Safe Ticket ' (samenwerkingsakkoord van 14 juli 2021 en de latere uitbreidingen ervan bij de samenwerkingsakkoorden van 23 september 2021), een discriminatie mogelijk maken tussen categorieën van gevaccineerde en niet-gevaccineerde burgers, die niet wordt verantwoord in termen van evenredigheid ?

B.2. Schenden de wet van 22 december 2020 en artikel 2 van de wet van 2 april 2021 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre de personen die niet over een internettoegang beschikken, in de onmogelijkheid verkeren om hun recht van inzage en, in voorkomend geval, een recht op rectificatie concreet uit te oefenen, in tegenstelling tot de personen die over een internettoegang beschikken ?

C.1. Schendt artikel 17 van de wet van 22 december 2020, dat strafsancities invoert, gelezen in combinatie met het samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021, dat het koninklijk besluit van 24 december 2020 heeft vervangen, niet het beginsel van niet-retroactiviteit van de strafwet, in zoverre de nadere regels inzake registratie, die aanleiding kunnen geven tot dergelijke strafsancities, werden gewijzigd na de invoering van de strafsancities, hetgeen tijdens de beschouwde periode (24 december 2020 tot 2 april 2021) voor de burger de voorzienbaarheid van het aan te nemen gedrag teneinde de toepassing van de strafwet te vermijden onmogelijk zou maken ?

C.2. Schendt artikel 17 van de wet van 22 december 2020 niet artikel 12, tweede lid, van de Grondwet, in zoverre de door de wetgever aangenomen strafrechtelijke kwalificatie van het strafbaar gestelde gedrag niet begrijpelijk is voor de burger ? ».

Het Hof zegt voor recht :

De prejudiciële vragen behoeven geen antwoord.

B5. De prejudiciële vragen peilen in essentie naar de grondwettigheid van de bepalingen waarbij de ten laste gelegde feiten in de aan de onderzoeksrechter voorgelegde zaak strafbaar worden gesteld. Het antwoord op die vragen kan van belang zijn om te bepalen of er sprake is van een misdrijf. Uit het voorgaande blijkt evenwel dat het niet tot de bevoegdheden van de onderzoeksrechter behoort om te beslechten of bepaalde feiten al dan niet een misdrijf uitmaken. Bijgevolg is, gelet op de bevoegdheden van een

onderzoeksrechter, het antwoord op de prejudiciële vragen te dezen klaarblijkelijk niet nuttig voor de verwijzende onderzoeksrechter.

Grondwettelijk Hof 23 maart 2023 (50/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-050n.pdf>

Trefwoorden: Strafvordering - Politie over het wegverkeer - Bevel tot betalen - Beroep - Beoordelingsbevoegdheid van de politierechtbank

Samenvatting: De rechtbank van eerste aanleg van Limburg vraagt het Hof of de beroepsprocedure tegen het bevel tot betalen van een verkeersboete niet tot gevolg heeft dat personen een strafvordering tegen zichzelf moeten instellen, wat in strijd zou zijn met het recht op een eerlijk proces.

Het Hof stelt vast dat een persoon die een beroep instelt tegen het bevel tot betalen, geen strafvordering tegen zichzelf instelt maar enkel de strafvordering op gang brengt. Om proceseconomische redenen heeft de wetgever in 2021 verduidelijkt dat de rechtbank tijdens de beroepsprocedure de overtreding onmiddellijk beoordeelt en de zaak niet eerst moet terugsturen naar het openbaar ministerie.

Het Hof oordeelt dat deze regeling redelijk verantwoord is. Een bevel tot betalen vormt een vijfde aanmaning om een verkeersboete te betalen. Iemand die hiertegen een beroep instelt, kan niet verwachten dat de rechtbank de zaak vervolgens niet ten gronde kan beoordelen. Voorts kan die persoon zich beroepen op de waarborgen die voortvloeien uit het recht op een eerlijk proces en moet de rechtbank nagaan of het bewijs van het openbaar ministerie voldoet aan die waarborgen. Ook kan iemand ten allen tijde afstand doen van het beroep.

<https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-050n-info.pdf>

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Antwerpen 23 juni 2021, RW 2022-23, afl. 27, 1077-1078.

Hyperlink:

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Termijn – Laattijdig ingesteld hoger beroep door de advocaat – Overmacht – Medische reden – Fout van de mandataris ad litem

Samenvatting: De raadsman van de beklaagde kan zich niet beroepen op overmacht wegens een medische reden ter rechtvaardiging van het laattijdig aantekenen van hoger beroep, wanneer blijkt dat hij, niettegenstaande die medische reden, nog in staat was om een confrater of de cliënt zelf te contacteren om tijdig hoger beroep aan te tekenen. De fout van een advocaat die, als mandataris ad litem, laattijdig hoger beroep instelt, is tegenwerpelijk aan de cliënt en houdt voor deze laatste geen overmacht in.

Antwerpen 13 oktober 2021, *RABG* 2022, afl. 18, 1328-1331.

Hyperlink:

Trefwoorden: Bevoegdheid/rechtspleging/rechtsmiddelen (strafgerichten) – Correctionele rechtbank – Verschijning – Recht op aanwezigheid op de rechtszitting – Beklaagde die in het buitenland is gedetineerd – Bevel tot aanhouding

Samenvatting: Het vonnisgerecht, ook in hoger beroep, kan met betrekking tot een beklaagde die in het buitenland is gedetineerd en die wenst aanwezig te zijn bij de behandeling van zijn strafzaak voor het vonnisgerecht, op grond van artikel 28/1 Voorlopige Hechteniswet een bevel tot aanhouding uitvaardigen, waarna het Openbaar Ministerie op grond van artikel 32, § 1 Wet Europees Aanhoudingsbevel een Europees aanhoudingsbevel kan uitvaardigen om de beklaagde aan België te laten overleveren, opdat hij zijn strafproces kan bijwonen.

Met noot: VAN VOLSEM, F., “Het verzekeren van de persoonlijke aanwezigheid van een beklaagde voor het Belgisch vonnisgerecht middels een bevel tot aanhouding en een Europees aanhoudingsbevel”, *RABG* 2022, afl. 18, 1332-1334.

Antwerpen 22 december 2021, *RABG* 2022, afl. 18, 1334-1336.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Misdrijven en hun straffen – Misdrijven tegen eigendommen – Wegmaking in beslag genomen voorwerpen – Onregelmatigheid van het beslag – Sluit strafbaarheid niet Uit

2. Misdrijven en hun straffen – Misdrijven tegen eigendommen – Wegmaking in beslag genomen voorwerpen – Moreel bestanddeel – Bedrieglijk opzet – Handelen

Samenvatting: 1. Voor strafbaarheid overeenkomstig artikel 507, eerste lid Strafwetboek is niet vereist dat het beslag geldig of regelmatig is. De nietigverklaring van een beslag wegens een procedurefout heeft geen invloed op het bestaan van het misdrijf.

2. De zaakvoerder van een vennootschap die voertuigen eigendom van de vennootschap spijs het tegen de vennootschap gelegde beslag verkoopt aan derden handelt met bedrieglijk opzet. Hij onttrekt zo immers goederen aan de beslaglegger en handelt in zijn

eigen belang. De omstandigheid dat hij de opbrengst van de verkoop aanwendt ter betaling van schuldeisers van de vennootschap neemt de strafbaarheid niet weg.

Met noot: VAN VOLSEM, F., “De ontdraging van beslagen goederen”, *RABG* 2022, afl. 18, 1336-1342.

Antwerpen 25 mei 2022, *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 49-58.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Faillissementsmisdrijven – Artikel XX.146 Wetboek Economisch Recht – Artikel 489, 2° Strafwetboek – Gefailleerde – Curator – Verplichting tot het verlenen van medewerking

2. Ondernemingsrecht – Voeren van boekhouding – Artikelen XV.69, XV.70 Wetboek Economisch Recht – Verplichtingen – Omvang

Samenvatting: 1. Wanneer na zijn aanstelling de curator bij de gefailleerde of de zaakvoerders en bestuurders van de gefailleerde rechtspersoon, de boekhouding en bescheiden opvraagt, ter overhandiging op een door de curator voorgestelde manier, geldt dit echter wel als oproeping. Zo er een boekhouding bestaat en aan deze oproeping geen gevolg wordt gegeven, ligt een schending voor van art. XX.146 Wetboek Economisch Recht, strafbaar onder artikel 489, 2° Strafwetboek. Dit is in het onderhavige dossier bewezen.

2. Een boekhoudplichtige onderneming moet krachtens de artikelen XV.69, XV.70 en XV.75 Wetboek Economisch Recht niet alleen een boekhouding voeren. De boeken en stukken (inventarisstukken en verantwoordingsstukken) moeten ook worden bijgehouden en bewaard. Deze laatste verplichting geldt evenzeer wanneer een elektronische boekhouding wordt gevoerd.

Antwerpen 25 oktober 2022, *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 58-59.

Hyperlink:

Trefwoorden: Burgerlijke rechtsvordering – Aanhouden van de burgerlijke belangen – Artikel 4 VTSv. – Ambtshalve – Vermelding – Subrogatie

Samenvatting: Wanneer de strafrechter de burgerlijke belangen niet overeenkomstig artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering ambtshalve heeft aangehouden, is het voor benadeelde partijen niet mogelijk om hun vordering door middel van een verzoekschrift vooralsnog bij de strafrechter aanhangig te maken. Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen gebeurt door de uitdrukkelijke vermelding in een rechterlijke beslissing dat de burgerlijke belangen ambtshalve aangehouden worden, dan wel door de uitdrukkelijke vermelding bij de toegepaste wetsartikelen van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. Het is daarbij niet relevant dat de

burgerlijke partij gesubrogeerd is in de rechten van een andere burgerlijke partij die zich eerder manifesteerde.

Antwerpen 10 november 2022, *Limburgs Rechtsl.* 2023, afl. 1,21.

Hyperlink:

Trefwoorden: Valsheid in informatica

Samenvatting: Wanneer de beklaagde enkel en alleen verwezen werd naar de correctionele rechtbank wegens feiten van valsheid in informatica (art. 193 en 210bis Sw.) dient het hof enkel na te gaan of de constitutieve elementen terzake vervuld zijn, zonder verder te oordelen over de eventuele inhoud van de via datamanipulatie vervalste berichten noch over de verspreiding ervan.

Gent 21 februari 2023, *ER Wekelijks* 2023, afl. 122.

Hyperlink:

Trefwoorden: Genderwet - Interpretatie 'kleinerende woorden' - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen - Art. 444 Sw

Samenvatting: Uittreksel uit het arrest JH ter illustratie

“Door op systematische wijze te refereren naar vrouwen met kleinerende woorden: “juffrouwke”, “meiske”, “schat”, “dingske”, “wif(ke)”, “trollen” (...)

Uit de strafinformatie kan niet met zekerheid worden afgeleid dat de uitdrukking “trol” door de beklaagde werd gebruikt.

Voorts is het van algemene bekendheid dat de uitdrukkingen “juffrouwke”, “meiske”, “schat”, “dingske” en “wif(ke)” behoren tot de Vlaamse spreektaal en als zodanig iedere dag ontelbare keren worden gebruikt en gehoord, zowel in een positieve, liefhebbende context, als in een eerder negatieve of minstens paternalistische context.

Zelfs indien de beklaagde deze begrippen in hun eerder negatieve, paternalistische betekenis gebruikte – hetgeen waarschijnlijk is –, kan niet redelijk worden voorgehouden dat deze begrippen aanzetten tot discriminatie – in de zin van seksuele intimidatie – ten aanzien van vrouwen.

Het gebruik van deze begrippen gelijkstellen met het aanzetten tot discriminatie of seksuele intimidatie in de zin van artikel 27, 3° van de Genderwet, zou aan deze strafbepaling een draagwijdte geven die niet thuishoort in een democratische samenleving”

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Limburg (afd. Hasselt) 4 december 2020, *RABG* 2022, afl. 18, 1321-1322.

Hyperlink:

Trefwoorden: Opsporing/onderzoek – Opsporingsonderzoek – Huiszoeking – Drugwet – Ernstige en objectieve aanwijzingen voor de vervaardiging, bewaring of de opslag van drugs

Samenvatting: Het voorhanden zijn van politionele informatie betreffende het ondergebracht zijn van een cannabisplantage in een bepaald pand, de vaststelling van een cannabisgeur bij dit pand, het gegeven dat de ramen van de boven- en benedenverdieping van deze toenmalige bakkerij waren verduisterd en de aanwezigheid van drie voertuigen en camerabewaking bij dit gebouw dat een verlaten indruk gewekt, zijn objectieve en ernstige aanwijzingen die een huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugwet verantwoorden.

Met noot: VAN VOLSEM, F., “De huiszoeking op grond van artikel 6 bis, derde lid Drugwet”, *RABG* 2022, afl. 18, 1322-1328.

Corr. West-Vlaanderen (afd. Brugge) 8 november 2022, *NJW* 2023, afl. 476, 141-143.

Hyperlink:

Trefwoorden: Alternatieve Hitlergroet – Aanzetten tot haat of geweld

Samenvatting: Met het publiekelijk uitbrengen van een alternatieve Hitlergroet wordt aangezet tot haat of geweld. (Art. 20, 4° Antiracismewet).

Met noot: BORGHS, P., “Alternatieve Hitlergroet en aanzettingsmisdrijf”, *NJW* 2023, afl. 476, 143.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

Cass. (Frankrijk) 7 november 2022, <i>T.Strafr.</i> 2023, afl. 1, 12-14.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: Misdrijf – Encryptie – Weigering – Opheffen schermbeveiliging smartphone – Ontsleutelingscode – Decryptiebevel – Artikel 434-15-2 Franse Strafwetboek

Samenvatting: Een ontsleutelingscode in de zin van artikel 434-15-2 van het Franse Strafwetboek omvat elke software waarmee versleutelde gegevens bij de opslag of de verzending ervan kunnen worden ontsleuteld. Hieruit volgt dat de ontgrendelingscode van een smartphone een ontsleutelingscode kan uitmaken in de zin van dat artikel als die telefoon is uitgerust met een cryptografisch middel. Het is dus aan de feitenrechter om na te gaan of de telefoon met een dergelijk middel is uitgerust en of de ontgrendelingscode het mogelijk maakt om alle of een deel van de versleutelde gegevens die de smartphone bevat of waartoe die toegang geeft, te ontsleutelen.

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- Nihil

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- BASTYNS, O., « L'ordre d'appréciation, en cas de dépassement du délai raisonnable, entre la simple déclaration de culpabilité et la mesure de suspension du prononcé de la condamnation », *JLMB* 2023, afl. 7, 314-318.
- CUYKENS, S., DE HOOGHE, G., « La peine légalement et judiciairement justifiée: étude d'une théorie controversée », *RDP* 2023, afl. 3, 225-255.
- NEDERLANDT, O., LECOQ, N., « La peine de surveillance électronique : une peine « tampon » en voie de réhabilitation ? », *JT* 2023, afl. 7, 109-121.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- ARNOU, L., "(Eindelijk) een definitie van voorbedachtheid", *NC* 2023, afl. 1, 36-39. (noot bij Cass. 25 mei 2021 (P.21.0326.N))
- BORGHS, P., "Alternatieve Hitlergroet en aanzettingsmisdrijf", *NJW* 2023, afl. 476, 143.
- CULOT, M., ISBIAI, S., « Le nouveau droit pénal sexuel : évolution de la poursuite des infractions à caractère sexuel » *RDP* 2023, afl. 2, 101-142.
- DE SMET, B., "Bestrafing van verkrachting vóór en na de wet van 21 maart 2022", *RW* 2022-23, afl. 24, 949-952.
- VAN VOLSEM, F., "De ontdraging van beslagen goederen", *RABG* 2022, afl. 18, 1336-1342.
- VEREECKE, V., "Exhibitionisme van artikel 417/53 Strafwetboek", *RABG* 2022, afl. 18, 1370-1375.
- VRANCKAERT, K., SOMERS, C., "Ethisch hacken uit de illegaliteit in België", *Juristenkrant* 2023, afl. 466, 5.
- WOUTERS, O., "Vrijheidsstraf voor het verheerlijken van terrorisme in overeenstemming met artikel 10 EVRM?", *NJW* 2023, afl. 477, 170-171.

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- DE METS, J., "Het onderzoeksgerecht en de beperkingen op het vrij verkeer", *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 15-17. (noot bij Cass. 26 juli 2022 (P.22.0959.F))
- DE METS, J., "Beklaagde kan teruggave van digitale gegevens vragen, bevestigt Hof van Cassatie", *De Juristenkrant* 2023, afl. 464, 1 en 4. (noot bij Cass. 7 februari 2023 (P.22.1492.N))
- DEWULF, S., "De 'doorlevering' aan een lidstaat van de EU van een persoon die eerst is overgeleverd aan België door een andere lidstaat: eerst de toestemming, dan pas de beslissing", *NC* 2022, afl. 6, 482-486. (noot bij Cass. 26 april 2022 (P.22.0532.N))

- HOET, P., “Wanneer is een gevangenisstraf uitgevoerd?”, *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 27-32. (noot bij Cass. 25 oktober 2022 (P.22.0813.N))
- KUTY, F., « Le droit à un procès pénal équitable au sens de la jurisprudence strasbourgeoise en 2022 », *JLMB* 2023, afl. 6, 236-265.
- LAPERCHE, L., « Protection des droits fondamentaux et transfèrement international : ébauche de réflexions », *JLMB* 2023, afl. 5, 205-207. (noot bij GwH 8 december 2022)
- VAN OVERBEKE, S., “Nog maar eens nieuwe regels voor het hoger beroep in strafzaken: wijzigingen door de wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken Ilbis”, *RW* 2022-23, afl. 26, 1003-1019.
- VAN VOLSEM, F., “De huiszoeking op grond van artikel 6 bis, derde lid Drugwet”, *RABG* 2022, afl. 18, 1322-1328.
- VAN VOLSEM, F., “Het verzekeren van de persoonlijke aanwezigheid van een beklaagde voor het Belgisch vonnisgerecht middels een bevel tot aanhouding en een Europees aanhoudingsbevel”, *RABG* 2022, afl. 18, 1332-1334.
- VAN VOLSEM, F., “Over Engelstalige stukken in een Franstalige procedure”, *RABG* 2022, afl. 18, 1357-1361.
- VAN ROY, L., ROYER, S., “De nieuwe dataretentiewetgeving: over oude ketels en nieuwe soep”, *NC* 2023, afl. 1, 1-22.
- VANDENNIEUWENHUYSEN, E., “De rechtmatigheidscontrole van de beslissing tot vasthouding van een vreemdeling en diens invrijheidstelling”, *T.Strafr.* 2022, afl. 1, 3-8.
- VANWALLEGHEM, P., “Cassatie doet (opnieuw) uitspraak over rol en plaats van openbaar ministerie op zitting”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 462, 7. (noot bij Cass. 16 november 2022 (P.22.1337.F))
- VERSTRAETEN, R., “Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek: een nieuwe maar moeizame romance”, *NC* 2022, afl. 6, 445-469.

E. Gemengde of andere bijdragen

- BOUHON, F., SEAUX, C., « Euthanasie : un regard globalement favorable de la Cour européenne des droits de l’homme », *JLMB* 2023, afl. 5, 193-204.
- BOUHON, F., « Légalité des arrêtés ministériels de lutte contre la pandémie : la controverse survit au virus », *JLMB* 2023, afl. 5, 225-229.
- DERUYCK, F., DE WAEL, F., “De uitvoering van vrijheidsstraffen van 3 jaar of minder: eindelijk van (halve) start...”, *NC* 2022, afl. 6, 429-444.
- VAN DROOGHENBROECK, S., HERINCKX, A., « Quelle base légale pour l’arrestation d’étrangers en séjour irrégulier ? », *JLMB* 2023, afl. 5, 208-216.
- VANDERHAEGHEN, A., “Arbeidsongeschiktheid en detentie”, *NJW* 2023, afl. 478, 225.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- Nihil